Poštnina plačana v gotovini

ILUSTRIRANI LIST ZA MESTO IN DEŽELO

Cena 2 din

DRUŽINSKI TEDNIK

Samo tistega volkovi požro, kdor se jim sam približa kot jagnje.

BOLGARSKI PREGOVOR

Leto X. V Ljubljani, 13. oktobra 1938. Štev. 41.

»DRUŽINSKI TEDNIK« izhaja vsak četrtek. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Gregorčičeva ul. 27/III. Telefon št. 33-32. Poštni predal št. 345. Račun Poštne hranilnice v Ljubljani št. 15.393. — NAROČNINA: za 1/4 leta 20 din, 1/2 leta 40 din, 1/1 leta 80 din. V Italiji na leto 40 lir, v Franciji 50 frankov, v Ameriki 2 1/2 dolarja. Naročnino je treba plačati vnaprej. ROKOPISOV ne vračamo, netrankiranih dopisov ne sprejemamo, za odgovore je priložiti za 3 dinarje znamk. — CENA OGLASOV: med besedilom stane vsaka enostolpčna petitna vrstica ali njen prostor (višina 3 milimetre in širina 55 milimetrov) din 7·—. Med oglasi stane vsaka petitna vrstica din 4·50. — Notice: — vsaka beseda din 2·—. Mali oglasi: vsaka beseda din 0·50. Oglasni davek povsod še posebej. Pri večkratnem naročilu primeren popust.

Danes:

Praga v žalosti

(Gl. str. 2 in 3)

DR. CHVALKOVSKY, novi češkoslovaški zunanji minister

V slogi je moč

USODNI ČASI, ki jih preživljamo zadnje mesece, so posebno nehvaležni in jalovi za gostilniška in kavarniška omizja, kjer ljudje skoraj s perverzno naslado ugibajo, kakšne črne reči nam pripravlja bodočnost.

Nehvaležni: ker so takšni pogovori bolj ali manj črnogledi, a naše živce so senzacionalni dogodki zadnjega pol leta že tako obrabili, da jih res ne kaže bremeniti še z zloveščimi prerokbami.

Jalovi: ker se iz kavarniškega politiziranja le redkokdaj rodi pravo spoznanje, a če ni spoznanja, tudi ni realnih smernic za novo orientacijo, ki jo nujno narekuje novi čas.

Pri omizju prevladuje čustvo, a razum pride le toliko do veljave, kolikor je v službi ressentimenta. To je danes razumljivo bolj ko kdaj koli, a bolj ko kdaj koli je tudi neodpustljivo.

Čustvo je nestalno in se od danes do jutri nešteštokrat lahko izpreverže. Večen je samo razum.

Morda postavljajo dogodki zadnjega časa to resnico na videz na laž. Morda ta trenutek celo zares ni več resnica. Kljub temu ne obupujmo nad svojo pametjo! Kajti vsi smo še preblizu sedanjemu dogajanju, da bi mu mogli razločno videti v obraz — a kako naj razum pravilno sklepa in spoznava, če se mu čuti izneverjajo?

V TEH DNEH prevrednotenja vseh vrednot, ko postaja malone v dobesednem pomenu črno, kar je bilo še včeraj belo, in narobe, smo vsi dolžni i sebi samim i svojemu narodu, misliti najprej z glavo, potem šele s srcem.

Ne zato, ker nas je srce pustilo na cedilu. Če bi s tem utemeljevali našo zapoved, bi se sami uklenili v začarani krog, iz katerega hočemo in moramo po vsaki ceni ven; kajti drugače bi samo zavrgli eno čustvo, da se še krčevite zgrabimo za drugo.

Temveč zato, ker je razum tisto, kar bo na koncu vseh koncev ostalo, tudi če bi vse drugo imelo propasti.

Iz sedanjih dogodkov bo razum šele pozneje izkristaliziral nove resnice. Ne čakajmo nanje s prekrižanimi rokami! Kar koli bo rodil novi čas, dveh starih resnic ne bo nikdar ovrgel, resnic, ki ju je razum spočel in izkušnja potrdila:

Tri je več ko ena.

V slogi je moč.

DVAJSET LET smo se lovili med čustvom in razumom. Danes le predobro vidimo: ta dolgoletni boj med srcem in glavo je utegnil biti komu v korist — nam samim je bil samo v škodo.

Tempo današnjih dni je prenagel, da bi mogli čakati še dvajset let. Danes dogajanju niso več leta mejniki; niti meseci ne. Zato ne smemo tratiti časa s čakanjem na spočetje novih resnic — tem mani, ker jih obe stari odtehtata vse:

Tri je več ko ena. V slogi je moč.

Quidam.

REMINISCENCE

na polpretekle dni

Reminiscence pišemo navadno o dogodkih iz vsaj polpretekle dobe; spomine smo vajeni obujati — da govorimo s pesnikom — o dneh, ki so bili, t. j. o lepih, starih časih; in le preveč človeško je, da si pri tem pogosto — spet po pesniku — na tihem brišemo solze.

Tempo zadnjih dni je pesnika nekoliko korigiral. Danes ne utegnemo obujati spominov na polpreteklo dobo, skoraj niti na lanske dogodke ne; vse preveč je bilo dogajanja zadnjih štirinajst dni, da bi utegnili poseči še bolj nazaj. Tudi drugi del pesnikovih besed danes ne drži: novi čas ne sme najti majhnih ljudi.

*

Te reminiscence pišemo zato, da se iz njih česa naučimo. Nujno potrebno je to, danes bolj ko kdaj koli. Zato puščamo čustvo ob strani; samo hladni razum naj govori.

*

Ko sta Chamberlain in Daladier letela v Monakovo, sta rekla, da gresta reševat mir. Monakovo je prineslo mir, a Monakovo je tudi potrdilo Godesberg; dogodki na Češkem to dokazujejo. In vendar je Chamberlain po prihodu iz Godesberga izjavil, da je Godesberg nesprejemljiv in da ne vidi več nobenega izhoda.

Kaj se je zgodilo med 24. in 29. septembrom, med sestankom v Godesbergu in konferenco v Monakovem, da je postalo sprejemljivo, kar je Chamberlaina še pet dni poprej navdajalo z obupom?

*

Teden dni pred Monakovim izjavi Daladier kakor že tolikokrat prej, da bo Francija brezpogojno branila ČSR, če bi jo kdo napadel. Po monakovskem sporazumu pa dá sporočiti praški vladi, da Francija ne samo ne bo branila Češkoslovaške, če odkloni monakovski ultimat, ampak se bo celo pridružila nasprotnikom češkoslovaške republike.

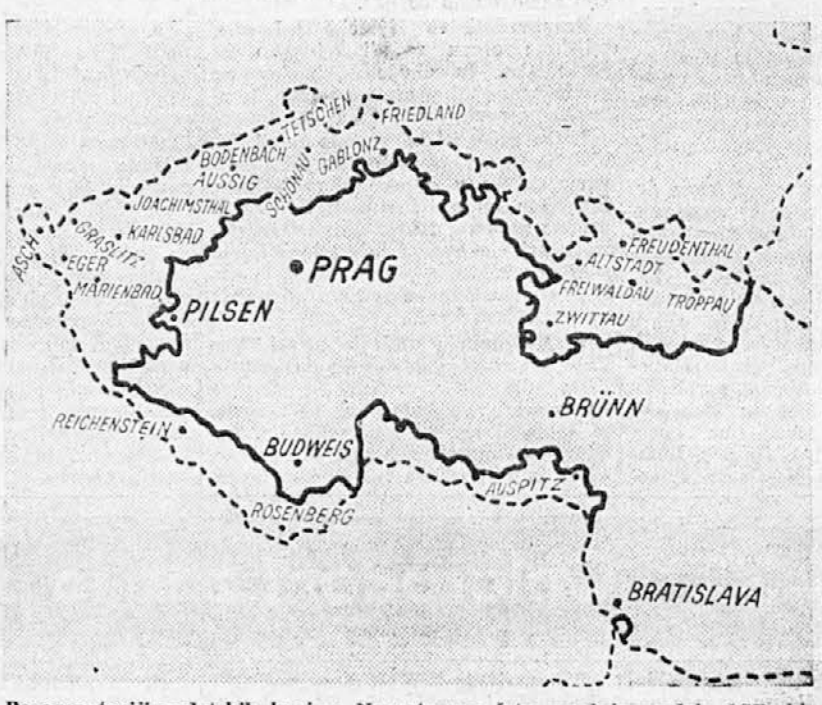

Po amputaciji sudetskih krajev: Nepretrgana črta omejuje predele ČSR, ki jih je zasedlo nemško vojaštvo, pikčasta črta označuje pa prejšnjo državno mejo med Nemčijo in Češkoslovaško.

Kaj se je zgodilo v tem tednu dni, da si je Daladier tako temeljito premislil?

*

3. oktobra, t. j. štiri dni po Monakovem, izjavi Chamberlain v spodnji zbornici, da se bo Anglija oboroževala še bolj kakor doslej.

Čemu to oboroževanje, če je pa mir (po Chamberlainovi izjavi 28. septembra v spodnji zbornici) obvarovan za celo generacijo? In proti komu bo naperjeno to oboroževanje?

*

26. septemora je britansko zunanje ministrstvo izdalo senzacionalno izjavo, da se bosta Anglija in Rusija pridružili Franciji in pomagali Češkoslovaški, če bi jo Nemci napadli. 30. septembra napišeta pariška »Liberté« in »République«, da je ta izjava mistifikacija; 2. oktobra zapiše »Matin«, da je ta izjava debela laž — kljub temu, da je avtentičnost te izjave že 28. septembra potrdil sam Chamberlain, 30. septembra pa še londonski zunanji urad.

27. septembra zvečer je britanska časopisna agencija Reuter poslala iz Berlina brzojavko, da bo Nemčija drugi dan ob 14. proglasila splošno mobilizacijo, če dotlej ČSR ne pristane na popolno izvedbo londonskega ultimata. To vest je isti večer potrdila tudi pariška časopisna agencija Havas. 30. septembra pa priobči že citirana »Liberté« tale dvogovor med Daladierjem in ministrom Marinom:

Marin: Novica o nemški mobilizaciji?...

Daladier: Raca.

Marin: Snočnja Reuterjeva vest?...

Daladier: Raca.

(»Liberté« je glasilo bivšega ministrskega predsednika Flandina, »République« pa g. Daladierja.)

*

Francozi in Angleži utemeljujejo svoje stališče v Monakovem z okoliščino, da Francija in Anglija nista dovolj oboroženi, da bi bili Nemčiji kos.

Nemčija se oborožuje pet let; Francija in Anglija se oborožujeta dvajset let. Nemčija je siromašna država, brez kolonij, brez surovin; Francija in Anglija sta najbogatejši velesili, z največjima kolonijskima imperijema sveta. Nemčija je diktatura, Francija in Anglija sta demokratski državi.

Sklep?

*

Sobotna pariška »Europe Nouvelle« piše, da ni francoski zunanji minister Bonnet zamudil v dneh najhujše krize nobene priložnosti, ne da bi dal Londonu razumeti, da Francija ne more iti za Čehe v vojno in da tudi noče.

Zakaj ni tega povedal Pragi, ko je bilo še čas za preorientacijo? In zakaj je Daladier do zadnjega trenutka izjavljal drugače?

Na neki seji ministrskega sveta je Bonnet tudi dejal — po istem viru kakor zgoraj — da je treba v čsl. zadevi voditi dve politiki: »zunanjo« in »notranjo«. Z drugimi besedami: če se nam zdi potrebno, moramo pri Nemčiji in pri drugih državah ustvariti vtis, da bomo izpolnili svoje obveznosti — to pa še ne pomeni, da bi bila francoska vlada sklenila, da jih bo res izpolnila.

*

V londonski spodnji in zgornji zbornici je več poslancev in senatorjev ostro kritiziralo Chamberlainovo zunanjo politiko; eden izmed ministrov je iz protesta celo odstopil.

V francoskem parlamentu sta samo dva meščanska poslanca glasovala proti Daladierju; zaupnico so mu izrekli celo socialisti.

Londonska vlada je koj po Monakovem dovolila okrnjeni Češkoslovaški posojilo 10 milijonov funtov (2 1/2 milijarde din) — posojilo, ki ga baje ne bo nikdar terjala nazaj.

Iz Pariza o denarju še ni glasu.

*

Dan pred Beneševim odstopom so napisale brnske »Lidove Noviny« članek pod naslovom »Zbogom Francija!« V njem beremo:

»Francija, Anglija, Nemčija in Italija so stvorile skupen blok. Zakaj, proti komu? V dogodkih na zahodu je še mnogo temnih točk. Ali se je Chamberlain bal vojne ali pa tistega, kar bi prišlo po vojni? Ali se je bal, da bo Nemčija zmagala, ali se je pa še bolj bal, da bo premagana? Ali mu je bil ljubši zmagovit Hitler s premagano Anglijo kakor zmagovita Anglija s premaganim Hitlerjem?... Dolgo smo igrali vlogo francoskega policista v Srednji Evropi, zato da smo zdaj ostali sami. Danes za nas ni drugega izhoda, kakor da živimo v čim boljši soseščini z Nemčijo. Današnja Francija ni Francija iz let 1914.—1918.: danes je država drugega reda, pod britanskim protektoratom, ogrožena od Nemčije, Italije in Španije. Zbogom, Francija!«

Članek so ponatisnili tudi angleški listi. V francoskih listih ga nismo opazili.

*

Po monakovskem dogovoru so Čehi morali nedotaknjene prepustiti Nemcem tudi utrdbe ob sudetski meji.

Te utrdbe so Čehom zgradili Francozi, po vzorcu svoje znamenite Maginotove linije.

Ko so si Nemci ogledali te podzemeljske trdnjave, so strmeli. — — —

V nedeljo je francoski zunanji minister Bonnet govoril v svojem volilnem okraju Périgueuxu. Dejal je, da so Francozi izpolnili svojo zavezniško pogodbo do Češkoslovaške in da Čehov niso izdali.

Observer

PREZIDENT BENEŠ je odstopil. Vztrajal je na svojem mestu vse dotlej, dokler ni videl, da država, ki jo je pomagal ustvarjati s pokojnim Masarykom, ne bo propadla. Potem je patriot odšel, da napravi prostor drugim patriotom, tistim, ki bodo mogli v spremenjenih razmerah bolje služiti svoji domovini. — Ko je vladala v Berlinu še weimarska Nemčija, je odstopivši prezident večkrat prigovarjal Francozom in Angležem, naj vendar odstopijo Nemcem nekaj kolonij, da se utrdi nemška republika. London in Pariz ga nista poslušala. Ko mu je pred 5 leti Hitler ponujal nenapadalni pakt za 25 let, je prezident to sporočil Parizu. Pariz mu je odgovoril, da bi takšen pakt razdrl zavezniško zvezo med Francijo in ČSR. Izbirajoč med nezanesljivim sosedom in preizkušenim starim prijateljem, se je prezident odločil za prijatelja. Dogodki so pokazali, da je nápak ravnal. — Z dr. Benešem je izginil z evropskega političnega prizorišča eden izmed poslednjih velikih Evropejcev. Dogodki gredo takšno pot, da njegove vrnitve v politiko ni več pričakovati, vsaj lep čas še ne.

Četrte obletnice tragične smrti viteškega kralja Aleksandra I. se je te dni spominjala vsa Jugoslavija z globoko bolestjo. V cerkvi na Oplencu je bila maša zadušnica za pokojnim kraljem. Udeležili so se je Nj. Vel. kralj Peter II., Nj. Vel. kraljica Marija, Nj. Vis. knez namestnik Pavle in člani kraljevega civilnega in vojaškega doma. Izgubo velikega kralja občuti v današnjih dogodkih Jugoslavija zelo težko in v srcu slehernega Jugoslovana je z velikimi črkami zapisano zadnje kraljevo sporočilo: »Čuvajte Jugoslavijo!«

Politični teden

VOLITVE ZA NARODNO SKUPŠČINO BODO V NEDELJO 11. DECEMBRA

V imenu Nj. Vel. kralja so kraljevski namestniki z ukazom z dne 10. t. m. na predlog notranjega ministra in po zaslišanju ministrskega sveta sklenili, da se narodna skupščina, izvoljena na dan 5. maja 1935., razpusti. Volitve narodnih poslancev za štiriletno skupščinsko dobo bodo v vsej državi v nedeljo 11. decembra 1938. po predpisih zakona o volitvah narodnih poslancev. Narodna skupščina, izvoljena na dan 11. decembra 1938., se sklicuje na izredno zasedanje na dan 19. januarja 1939.

Po čl. 54 ustave tvorijo narodno skupščino poslanci, ki jih narod izbere svobodno, s splošnim enakim in neposrednim glasovanjem. Volilno pravico imajo vsi državljani kraljevine Jugoslavije, ki so izpolnili 21. leto. Za narodnega poslanca lahko izvolijo osebo, ki ima volilno pravico, ki je dopolnila 30. leto, ki govori, čita in piše državni jezik.

Po § 15. zakona o volitvah narodnih poslancev se volitve narodnih poslancev vrše javno in ustno po občinah oziroma po volilnih mestih in po stalnih volilnih imenikih. Po § 4. volilnega zakona se voli 368 narodnih poslancev, in sicer: Beograd, Zemun in Pančevo volijo skupaj 5 poslancev, dravska banovina 29, savska 75, vrbaska 25, primorska 24, drinska 39, zetska 33, dunavska 52, moravska 41 in vardarska 45 poslancev.

*

V imenu Nj. Vel. kralja in z ukazom kr. namestnikov sta bila 10. oktobra t. l. **imenovana dva nova ministra:** za ministra brez listnice Svetislav Hodžera, odvetnik in bivši narodni poslanec, za ministra za telesno vzgojo pa Ante Maštrović, narodni poslanec. — **V čin divizijskega generala** je te dni napredoval Nj. Vis. knez namestnik Pavle. — **Naredbo o prepovedi shodov** in zborovanj, ki je stopila v veljavo dne 24. septembra t. l., je notranji minister dr. Korošec 9. t. m. razveljavil. — **Razstavo slovenske knjige** v Ljubljani je obiskalo lepo število Slovencev, med njimi tudi kmetje in delavci. Notranji minister dr. Korošec, ki si je tudi ogledal razstavo, se je o njej izrazil zelo pohvalno. — **Pol milijona kil tobaka** bo naša monopolska uprava izvozila v kratkem v Francijo in na Poljsko. — **Iz štirimilijardnega kredita za javna dela** pojdeta za gradnjo cest dve milijardi din, in sicer v vardarski banovini 220 milijonov, v dravski 209, v savski 226, v vrbaski 115, primorski 100, drinski 160, donavski 225, zetski 165, moravski 165, za mednarodno cesto Subotica — Beograd — Niš — bolgarska meja pa 415 milijonov dinarjev. Za regulacijo rek je določenih 473 milijonov, za zidavo ljudskih šol pa 20 milijonov dinarjev.

*

Predsednik ČSR dr. Edvard Beneš je 5. t. m. odložil funkcijo predsednika republike. V poslovilnem govoru na narod je poudaril, da ne želi ovirati zunanje in notranje preusmeritve državne politike. Zapustil je ČSR in se z gospo preselil v Švico. — **Nemško vojaštvo** je ves teden zasedalo sudetsko ozemlje, ki mu ga je pretekli teden določila konferenca štirih v Monakovem. V novih mejah nemške države bo moralo razen sudetskih Nemcev živeti tudi okrog 800.000 Čehov. — **S tješinskim ozemljem**, ki so ga po monakovski konferenci vzeli ČSR in dodelili poljski republiki, dobi Poljska okrog 350.000 prebivalcev, velike premogokope in mogočno železno industrijo, a tudi veliko češko manjšino. — **Narodno samoupravo** so dobili Slovaki v sporazumu s Čehi. Prvi slovaški predsednik je dr. Tiso, pristaš Hlinkove avtonomistične stranke. — **ČSR je dobila novo vlado** pod predsedstvom generala Jana Syrovega. Značilna je sprememba v vodstvu ministrstva zunanjih zadev ČSR, ki ga je v novi vladi prevzel dr. František Chvalkovsky, dolgoletni poslanik v Rimu, znan po svojih simpatijah do avtoritativnih držav. — **Pogajanja med Italijo in Anglijo** glede Španije se vršijo v prijateljskem duhu. Italija je pristala na to, da bo prav v kratkem umaknila iz Španije 10.000 svojih prostovoljcev; tako bo storila prvi korak za ureditev španskega vprašanja. — **Na seji velikega fašističnega sveta** so pretekli teden v prvi vrsti razpravljali o zunanji politiki in o plemenskem problemu. — **Kredit 150 milijonov mark** (dobri 2 milijardi din) bo dala Nemčija turški republiki za nabavo industrijskih in vojaških potrebščin. Vest je v Angliji zbudila veliko presenečenje, kajti ta kredit pomeni preorientacijo zunanje politike Turčije — presenečenje tudi zato, ker je angleška vlada pred kratkim v isti namen dovolila Turčiji kredit 16 milijonov funtov (4 milijarde din).

Atentat na načelnika bolgarskega glavnega generalnega štaba generala Pejeva je pred vojnim ministrstvom v Sofiji izvršil neki moški. General Pejev je obležal na mestu mrtev, atentator je pa skušal izvršiti samomor. Vzrok atentata še ni znan.

JULIJ KLEIN
LJUBLJANA, Wolfova ul. 4
SPECIALNI ATELJE
za okvirenje slik in gobelinov

Kronika preteklega tedna

LJUBLJANA DOBI NOVA, HIGIENSKA IN POCENI DELAVSKA STANOVANJA

Vprašanje delavskih stanovanj v našem mestu je sicer staro, a še zmerom zelo pereče. Kako nujna je ta stvar, vidimo tudi iz tega, da na samem ljubljanskem gradu stanuje 1.640 prebivalcev, na Galjevici 535 prebivalcev in na občinskem zemljišču 383 prebivalcev.

Na pobudo ljubljanskega župana dr. Adlešiča bodo to pereče vprašanje skušali urediti s petletnim gradbenim načrtom, ki z njim misli ljubljanska mestna občina pričeti že jeseni. Začelo se bo z graditvijo 1. delavske kolonije; ta bo sestajala iz dveh velikih dvenadstropnih zgradb; vsaka od njih bo imela 24 stanovanj. Vsako stanovanje bo imelo veliko sobo, predsobo, kuhinjo, shrambo, klet in tudi del vrta. Med dvema zgradbama bosta otroško igrišče in otroški vrtec. Ljubljanska občina bo oddajala ta stanovanja samo delavcem, in sicer po izredno nizkih cenah. V gradbenem načrtu je za prihodnjih pet let zgraditev 250 takšnih delavskih stanovanj.

Varuj in neguj svoje zobe, dvakrat na dan s: Chlorodont-zobno pasto

REFORMA IN IZPOPOLNITEV NAŠE SREDNJE ŠOLE

Na pobudo prosvetnega ministra, gospoda Magaraševića se je te dni sestala na prosvetnem ministrstvu konferenca, ki je razpravljala o reformah in izpopolnitvi našega srednješolskega pouka. Glavni predmet razprave je bil tako imenovani seminar za nacionalne predmete. Ta seminar bodo uvedli že letošnje leto in sicer v 7. in 8. razredu gimnazije. V teh seminarjih se mora mladina seznaniti z zgodovino in sedanjostjo našega naroda. To bo dosegla s praktičnimi vajami in z izleti, tako da si bodo v teh seminarjih učenci dveh najvišjih razredov srednjih šol izpopolnili svojo sliko o bogastvu in lepotah naše zemlje. Ministrstvo je prepričano, da bodo učenci teh razredov tako lažje prišli iz srednješolskega načina dela in se tako privadili na samostojen način dela, kakršen je na univerzah. Seminarsko delo bo pod nadzorstvom gimnazijskih ravnateljev, nadzorovali ga bodo pa tudi prosvetni oddelki banskih uprav, kakor tudi 12 nadzornikov, ki bodo začeli nadzirati to delo že v začetku 1. tromesečja.

Tramvajsko progo do Sv. Križa v Ljubljani so zgradili in dali v promet. Nova proga obratuje pod št. 5. Pozneje jo bodo baje podaljšali do Posavja. Proga je dolga 3.800 m, stala je pa dva in pol milijona dinarjev.

Oblak se je utrgal nad Šibenikom. Vse ulice so bile kmalu pod vodo, prav tako tudi kletni prostori hiš.

Granitne kocke bodo po ljubljanskih cestah in ulicah zalili z asfaltno zmesjo. Zalili bodo Masarykovo, Gosposvetsko, Bleiweisovo, Miklošičevo, Vilharjevo, Šmartinsko, Vidovdansko in Resljevo cesto in Metelkovo, Komenskega in Kolodvorsko ulico. Zalivanje bo stalo več ko poldrugi milijon dinarjev.

Banka Baruch
11. Rue Auber, PARIS (9e)
Odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. — Vrši vse bančne posle najkulantneje. — Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64. Bruxelles: Holandija: št. 1458-66 Ded. Dienst: Francija št. 1117-94, Paris; Luxemburg: št. 5967. Luxemburg.
Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

Železniški muzej bodo ustanovili v Sarajevu. To bo prvi muzej te vrste v naši državi.

Novo tovarno železnih in jeklenih izdelkov bo zgradil znani celjski industrijec g. Westen v Kneževcu pri Beogradu. Z delom bodo začeli v najkrajšem času, vrednost prvih investicij v novem podjetju cenijo na okrog 15 milijonov dinarjev.

Tri vagone polžev so letos odposlali v Francijo iz Medjimurja. Zdaj je pa izvoz zastal, ker Francozi nočejo kupovati tako dragih polžev, kakor so jih kupovali prvi dve leti. Trgovci so kmetom plačevali po dinar in po dinar in pol za kilo, sami so jih pa izvoznikom prodajali po dva dinarja in po dva in pol dinarja za kilo. Konkurenca hercegovskih polžev je bila zelo velika, kajti tam so plačali trgovci za kilo samo 50 do 60 par.

Prepovedali so živinske sejme v celjskem srezu zaradi slinavke in parkljevke. Iz okuženih krajev ne smejo prodajati presnega mleka, temveč samo prekuhano.

Edino njivo je dal za šolo revni Tehija Havzijević iz Bjelovišta pri Gostivarju, ki se v Beogradu preživlja z žaganjem in cepljenjem drv. Njiva je vredna najmanj 10.000 din. Vas Bjelovište pri Gostivarju je do lani imelo zanikrno šolsko poslopje, ki se je pozimi podrlo. Zdaj so sezidali novo šolo na najlepšem kraju.

V Medjimurju umirajo otroci. Vse kaže, da razsaja davica in da je premalo zdravniške pomoči. Otroci zbolijo v vratu, po dveh dneh pa umrejo. Med otroki razsaja tudi malarija. Zasuti bodo morali več jam in močvar, ki se iz njih zadnja leta širi malarija.

Poneveril je 28.617 dinarjev bivši pismonoša Franc Lešnik. Denar je poneveril v letu dni na račun raznih zneskov, nakazanih po poštnih in čekovnih nakaznicah 36 osebam v Rošpohu, Brestrenici, Jelovici in Kamnici pri Mariboru. Sodišče ga je obsodilo na leto dni in 4 mesece zapora, na izgubo častnih državljanskih pravic za tri leta in izgubo državne službe.

Velik vlom v vasi Aržišče pri Kostanjevici so te dni izvršili neznani tatovi. Iz hiše Josipa Bardika so odnesli blaga v vrednosti 9690 dinarjev, posestniku Josipu Lahnerju v isti vasi so pokradli blaga v vrednosti 3030 dinarjev.

Levo nogo si je zlomil 44letni železniški zvaničnik Josip Majcen iz Kresnikov pri Teharjih pri razkladanju železniških pragov. — Desno nogo si je pa zlomil 40letni rudar Ferdinand Snoj iz Kozjega, ko se je peljal s kolesom v Št. Vid pri Planini in padel s kolesa.

Zabeležite si!
partija najboljših šivalnih strojev z 20letno garancijo, kakor tudi Ia radio aparatov, otroških vozičkov in koles prav poceni pri
„Promet"
Ljubljana
nasproti Križanske cerkve

Ukradeno prase je pobarvala neka preužitkarica v Creti pri Mariboru. Namazala ga je s sajami, da ga ne bi nihče spoznal. Zagovarja se, da je prase samo prišlo na njeno dvorišče, zakaj ga je namazala s sajami, pa ne more pojasniti.

Vlomilci so vdrli v noči na 29. september v delavnico posestnika in čevljarskega mojstra Janeza Praprotnika v Ljubnem na Gorenjskem. Čevljarskemu mojstru so pobrali za 10.000 dinarjev blaga. Odnesli so mnogo narejenih, mnogo naspol narejenih čevljev s kopiti vred, izdelane gornje dele čevljev in tri snope usnja. Orožniki so jim že na sledi.

Z ukradenim avtom je povozil dve osebi v Beogradu mehanik Izidor Levi. V Karadžor[illegible]evi ulici je ukradel avto, zavozil z njim na pločnik in povozil Vero Mirilovo, uradnico tamkajšnjega OUZD, in Dimitrija Stefanovića, ladijskega strojnika. Oba ponesrečenca sta dobila hude poškodbe. Izidorja so aretirali.

Huda nesreča se je pripetila v tovarni za dušik v Rušah. 19letnemu varilcu Maksu Skerlovniku, ki je bil zaposlen pri avtogeničnem varjenju, je na lepem odpadel z aparata varilec. Skerlovniku je zaradi požara, ki je nastal, zgorela obleka; po vsem telesu je dobil nevarne in hude opekline. Prepeljali so ga takoj v težkem stanju v mariborsko bolnišnico.

Alkoholnih pijač, kave, kvartanja in preklinjanja so se odrekli Sokoli v Sarajevu do 1941. leta, da počaste obletnico smrti blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I.

Drugi živinski sejem je bil te dni v Ljubljani, odkar sta pojenjali slinavka in parkljevka. Dogon živine in promet nista bila tako velika ko pred nastopom kužne bolezni. Največ so trgovali s starimi, dosluženimi konji, ki so jih kupovali agentje avstrijskih živinskih trgovcev.

Električni tok je kradel od decembra 1936. leta 27letni posestnik in ključavničarski pomočnik Ivan Teger iz Slovenske Bistrice na škodo električnega podjetja v Slovenski Bistrici. Ivan Teger je glavni električni tok napeljal na podstrešje in skozi dimnik v sobo, kjer je kuril električno peč. Napeljal je žico tudi v delavnico. Slovenjebistriško podjetje je v teku poldrugega leta oškodoval za 12.000 dinarjev. Mali kazenski senat je obsodil Tegra na dva meseca zapora pogojno za dve leti. Oškodovanemu podjetju bo moral poravnati škodo v mesečnih obrokih po 500 dinarjev.

Državni obračun za leto 1937./38. predvideva dohodke v znesku 11.987 milijonov in izdatke v znesku 11.083 milijonov dinarjev. Če upoštevamo izdatke izven proračuna, ki se krijejo iz prebitka 904 milijonov dinarjev, dobimo končni prebitek 36 milijonov. Prebitek iz leta 1936./37. je znašal 48 milijonov dinarjev.

Grozilna pisma je zadnje čase prejelo več uglednih osebnosti v Slavonskem Brodu. S pismi so neznanci izsiljevali denar. Oblasti so ugotovile, da sta pisma pisala občinska redarja Josip Julič in Martin Krajinović iz Podvinja pri Slavonskem brodu. Oba sta bila zaradi podobnih zločinov že kaznovana. Oblasti ju zasledujejo.

165 delavcev je odpustilo podjetje Dukić, ker se delo na kopu Dobrni pri Trbovljah, ki ga upravlja podjetje za TPD, približuje koncu. Konec decembra bodo odpustili še ostale delavce, tako da jih bo pred zimo na cesti okrog 500.

Četrto elektrarno vrh Pohorja pri Senjorjevem domu je dal zgraditi znani mariborski veleindustrijec Hutter. Elektrarna bo oskrbovala z električnim tokom tudi sosednji Senjorjev dom in druge stavbe, ki jih bodo v kratkem začeli tam graditi. Zgraditev elektrarne je pomemben dogodek predvsem glede tujskega prometa.

Za 50.000 dinarjev je osleparila lahkoverne ljudi neverjetno pretkana, okrog 60letna preužitkarica Marija Pugljeva iz Rumanje vasi pri Novem mestu. Ker je bila zelo pobožna, so ljudje zaupali vanjo in so ji radi ustregli, ko jih je prosila za posojilo, češ da jim bo vrnila denar z obrestmi, ko ga bo dobila iz Amerike.

Velik požar je nastal v dekanijskih hlevih v Starem trgu pri Slovenjem Gradcu. Škodo cenijo okrog 100.000 dinarjev. Orožniki so prijeli nekega osumljenca.

Novost v knjigovodstvu. Anton Žnideršič: Reforme knjigovodstva in pisarniške opreme. Avtor je izumil poseben način kontrole dvostavnega knjigovodstva, s čimer se dajo v najkrajšem času preprečiti pogreške, ki se rade pojavljajo pri knjižbah. Ta način kontrole opisuje v svoji knjigi. Na koncu opisa kontrole ter knjigovodske forme dodaja avtor še opis nekaterih svojih malih izumov, kakor nove forme ameriškega dnevnika, omarice za odlaganje map za korespondenco itd. Knjiga se dobi proti plačilu 30 din pri Dragu Černjavi, knjigovodji, Ljubljana, Slajmerjeva ulica 1.

Osebne vesti

Poročili so se: V Ljubljani: inž. Dušan Ribnikar in gdč. Miška Magoličeva. V Mariboru: inž. France Škarabot, teh. uradnik tekst. tovarne Zelenka & Co., in gdč. Fanika Simončičeva, uradnica mestnega knjigovodstva; g. Vilko Sager, žel. uradnik, in gdč. Hedi Zöhrerjeva, hči posestnika iz Frama. — Mnogo sreče!

Umrli so: V Ljubljani:: msg. dr. Jože Debevec; Vinko Mesarič, policijski okoliški nadzornik v pokoju; Lojzka Cvarova, roj. Krašovčeva, žena uradnika; Ivan Rogar, orož. podporočnik v pok.; Avgust Obrekar, tipograf v pok. V Trbovljah: Malčka Planinčeva. Na Jesenicah: 55letna Antonija Nočeva; 41letni Todor Živković, carinski kontrolor; 69letni Štefan Veber; Ignacij Moric, trg. in pos. V Zagrebu: Ludvik Andolšek, uradnik. V Ptuju: Jakob Srebotnik, sodni nadoficial v pok. V Šoštanju: Franc Goričar, tov. ravnatelj v pok. in pos. V Celju: 22letni klerik Pavlin Žagar iz Škofje Loke. V Tržiču: Lucija Ješetova, roj. Globočnikova, žena industrijca in posestnika. V Terbegovcih pri Sv. Juriju ob Ščavnici: 97letna Ana Verzelova, posestnica. V Katarih pri Samoboru: Alojzij Rudolf, župnik v pok. iz Idrije. — Naše iskreno sožalje!

Praga v žalosti

Ugledni švicarski list »Zürcher Zeitung« je pretekli teden priobčil pretresljivo poročilo svojega praškega dopisnika o življenju v čsl. prestolnici tiste tragične ure, ko je moral čsl. narod dokončno kapitulirati pred Nemčijo in svojima zahodnima zaveznicama. Poročilo je zaradi izrednih razmer potovalo mnogo dalje kakor po navadi, zato ga je vratolomni tempo dogodkov prehitel; zastarelo ne bo nikoli, ker pojde v zgodovino kot tragično-veličastna slika iz dni, ko je majhen narod dokazal svetu, da za duševno veličino niso merilo številke.

(n) *Praga*, septembra

Ko sta angleški poslanik Newton in francoski poslanik Delacroix tisto usodno noč, ko so Češkoslovaško pri[illegible]li h kapitulaciji, odhajala s Hradčanov, sta bila videti v dno duše pretresena. Zgoraj sta pustila človeka, ki je stal strt in nesrečen ob razvalinah svojega življenjskega dela: Beneša. Strahotno je bilo Newtonovo in Delacroixovo poslanstvo. Imela sta nalog, vztrajati na tem, da češkoslovaška vlada brezpogojno sprejme nemške zahteve, sicer bo morala Češkoslovaška sama v boj proti nemškemu orjaku in morda celo proti svojim prijateljem. Na pomoč Francije in Anglije naj se ne zanese. Velesili sta se pri izbiri med vojno a[illegible] žrtvovanjem Češkoslovaške odločili za drugo. Za odgovor se mudi, sta izjavila prezidentu oba diplomata. Ne gre več izgubljati časa; ko se bo predsednik angleške vlade odpeljal v Godesberg, mora biti že vse urejeno. Tudi Hitler ne more čakati.

Pol ure pozneje se je pri Benešu sestala vlada. Pričela se je dramatska seja. Pasti je morala strahotna odločitev. Ali naj odklonijo? To bi pomenilo, pahniti narod v brezupno vojno, samega, brez zaveznikov, v vojno proti mogočni Nemčiji, morda tudi proti Madžarski in Poljski; to bi pomenilo narod, ki je dvajset let živel samo svojemu mirnemu delu, pognati v neizmerno bedo in trpljenje, v smrt in pogubo. In pomenilo bi uničenje Prage, prečudovitega mesta z nešteto stolpiči in gradovi, s krasnimi stavbami in ponosnimi cerkvami; pomenilo bi narediti križ čez državo, ki jo je ustvaril Masaryk.

Težka môra je ležala na ministrih, ko so se posvetovali. Zavedali so se svoje odgovornosti. Če je posameznik v sili, utegne iz obupa storiti kaj nepremišljenega, tisti, ki odgovarja za narod, pa tega ne sme. Bilo je, kakor da bi duh pokojnega Masaryka, čigar življenje sta tolikokrat zasenčila žalost in trpljenje, tisto noč bdel nad sejno dvorano na Hradčanih. Kaj bi storil on na njihovem mestu, kako bi se on odločil? Zmerom je oznanjal spravo, nikoli ni poznal sovraštva ne obupa. Nanj, na učenika in mojstra, na ustvarjalca in voditelja države, so mislili ministri v tisti usodni uri. Nihče se ni čutil majhnega in osramočenega. Sram naj bo tiste, so si dejali, ki ne drže pogodb. Vstal je šef generalnega štaba. Govoril je kratko in jedrnato. Duh armade? Pripravljena je tvegati življenje za svobodo in čast domovine. Verjetnost v zmago? V nekaj tednih smo izgubljeni.

V dno duše pretreseni so ministri poslušali vojakove besede. Nato je padla odločitev: pristanek...

***

Zbegani, kakor omamljeni, hodijo ljudje po cestah. Izgubili so vero v vse, samo še vero vase si hočejo ohraniti. Prage ni mogoče več spoznati. Že nekaj dni sèm so glavne ceste in trgi eno samo šumeče, valujoče morje ljudi. V katero smer bo eksplodiralo to razpoloženje? S strahom si povsod zadajajo to vprašanje. Tolikšna ogorčenost mora nekje najti ventil — in vendar: discipliniranost in samopremagovanje množic je presenetljivo. Do resnejših spopadov sploh ni prišlo. Vendar ni več priporočljivo govoriti nemški, angleški ali francoski — najmanj francoski. Ogorčenje proti Francozom je nepopisno. Ni dvoma, prijateljstva je konec, in naj pride še toliko novih pogodb. Judež, Judež! To ime na rovaš Francije je v prvih

Nič ni tako skrito, da ne bi bilo očito

Po sto sedemdeset letih pojasnjen umor

Stockholm, oktobra.

V majhnem kraju na severnem Švedskem se je te dni vršila posebna slovesnost. Slavili so spravo med dvema rodbinama, ki sta bili že sto sedemdeset let sprti. Vzrok sovraštva je bil umor v daljni, daljni preteklosti.

Na poročni dan ubita

Sredi avgusta leta 1768. se je mladi Anders Större poročil z mlado in — kakor so govorili — čudovito lepo Gutto Sörensnovo. Större je bil bogat, Sörensni so bili pa revni, zato se je šušljalo, da to ni zakon iz ljubezni, temveč vse bolj poroka iz koristoljubja. Šušljali so tudi, da je neki Hjalmar Sörensen, nevestin bratranec, lepo Gutto prav rad videl...

Svatbo so slavili prav razkošno... po svatbi sta pa novoporočenca odšla v svoj novi dom. Ko so iskali Hjalmarja Sörensna, ga niso mogli najti, a zato si pač niso belili glave. Ponoči je pa, tako piše v nekem starem pismu, prišel Anders Större k upravniku bližnjega večjega mesta in mu je povedal, da mu je Hjalmar Sörensen v poročni noči grozil, ga celo dejansko napadel in mu odpeljal nevesto. Naspol nezavesten je še slišal, kako je Hjalmar Sörensen dejal: »Če te ne bom imel jaz, te nihče ne bo imel...« Nato je odpeljal nevesto, čeprav se je na vse kriplje branila. Uradnik je takoj sklical nekaj mož in se podal na kraj zločina. Odkrili so vse mogoče ‚sledove', dve sto korakov od Störrejevega stanovanja so pa našli mlado ženo mrtvo v nekem grmovju. Zločinec ji je s kamnom razbil glavo.

Uradnik je izdal za Hjalmarjem Sörensnom tiralico, a niso ga mogli najti. Pozneje so trdili, da ga je nekdo videl v Kjöbenhavnu kot mornarja. Nekdo drugi je spet trdil leto pozneje, da je Hjalmarja videl na Angleškem. Medtem je pa prišlo med rodbinama Större in Sörensen do prepira. Mladi zakonski mož je zahteval, naj mu vrnejo darila, ki jih je bil podaril svoji mladi, umrli ženi. Rodbina je to odklonila. Večkrat je prišlo do dejanskih spopadov, skratka, prepir je trajal več ko trideset let. Počasi so pozabili vzrok spora — skozi sto sedemdeset let so pa ohranili zavest, da je vsak Större smrten sovražnik slehernega Sörensna.

Okostje v kamnolomu

V maju tega leta so pa prišli znanstveniki nekega arheološkega instituta v okolico, kjer žive Störreji in Sörensni in so iskali prazgodovinske grobove. Pri tem je neki delavec odkril v nekem starem, že več ko dve sto let opuščenem kamnolomu med dvema velikima skalama človeško okostje. Tičalo je med dvema kamnoma, nekako tako, kakor so v davnih tisočletjih pokopavali mrtvece; zato so mislili, da so našli kakšno posebno znamenito najdbo. Natančnejša preiskava je pa pokazala, da gre tukaj za okostje neke mlade žene. Pri preiskavi kosti je pa imel konservator znanstvenega društva svoje pomisleke. Odkrili so namreč tudi druge grobove, a kosti v njih so bile skoraj razpadle. To okostje je bilo pa izredno dobro ohranjeno. Nazadnje pa, ko so dali kosti v preiskavo več strokovnjakom, so ti izrekli svojo sodbo: kosti so stare kvečjemu dve sto let. To torej ni bil prazgodovinski grob, ampak samo grob iz dobe od 1750. do 1790. leta.

Arheologi so kosti poslali župniku sosednjega kraja, da bi jih pokopal, ta je pa na svojo pest nadaljeval preiskavo. Čudno se mu je zdelo, da so med leti 1750. in 1790. žensko truplo zakopali v ‚prazgodovinski' legi in celo zunaj v kamnolomu namesto na božji njivi.

Pojasnitev umora in srečen konec

Zdelo se je, da župnikova preiskava nima nobenega uspeha. Iz starih cerkvenih knjig je bilo očito, da so bile v teh letih vse, v tistem kraju umrle žene in dekleta pravilno pokopane. Kdo je bila torej ta skrivnostna tujka? Med svojimi poizvedovanji je pa župnik naletel tudi na prepir med rodbinama Större-Sörensen. Slutil je, da se mora ustaviti tukaj, če hoče rešiti skrivnost samotnega groba v kamnolomu.

Neki trgovec v Gällivarju je medtem prečital vse sestavke, ki jih je priobčil župnik v raznih časopisih in je začel na lastno pest preiskovati to skrivnostno zadevo. Pri tem je zadel v cerkveni knjigi iz leta 1766. na neki vpis, ki je zbudil njegovo pozornost. Takrat sta se poročila Anders Större in Gerda Ulfa. Trgovec je našel tudi stara pisma, ki so opisovala Ulfo. Bila je mlada, a grda. Imela je štrleče zobe in manjkala sta ji oba podočnjaka. Razen tega je imela na čelu brazgotino še od neke stare rane. Okostje iz kamnoloma so še enkrat pregledali in glej — nedvomno — to so bili ostanki Gerde Ulfe. Zdaj se je začelo iskanje, ki so se ga udeležili tudi vsi vaščani. Naposled so otroci našli nedaleč od kamnoloma vhod v nizko votlino. V njej so našli posušene mumificirane ostanke nekega moža. Neki plini v votlini so truplo ohranili, da ni razpadlo. V pločevinastem toku so pa našli pismo, napisano s starimi črkami, a že naspol razpadlo. V njem je bilo napisano, da se je tukaj pred sto sedemdesetimi leti odigrala strahotna tragedija. V pismu je Anders Större priznal, da se je poročil z Gutto Sörensnovo, čeprav je že imel svojo ženo. Na poročni dan je pa prišla njegova prva žena in se je obrnila do Hjalmarja Sörensna. Ta je poklical Störreja na razgovor, ki sta se ga udeležili tudi Ulfa in mlada Störrejeva žena. Ko Större ni našel izhoda, je ubil Sörensna in ga zavlekel v jamo. Potlej je zadavil svojo prvo ženo in jo pokopal med skale. Mlada Gutta, ki je bila priča tega dvojnega umora, je pa hotela teči v vas in prijaviti svojega moža oblastem. Zato jo je kratko in malo ubil, potlej pa obdolžil Sörensna tega strašnega zločina.

Tako je bil sleherni vzrok sovraštva med obema rodbinama jalov, in zato sta se družini te dni spravili. Sprava je bila tako popolna, da se bo pet in dvajsetletni Hjalmar Större v nekaj tednih poročil z mlado Agneso Sörensnovo. S tem se je prastaro rodbinsko sovraštvo res kar najlepše končalo.

Bojevita igralka

Newyork, oktobra. Igralka Sally Randova, ena najslavnejših ameriških plesnih zvezd, se je te dni zagovarjala pred sodiščem v Los Angelesu.

Sally Randova je prav tako slavna v Newyorku kakor v Los Angelesu po svojih nenavadnih plesih, ki jih je z uspehom plesala, še bolj pa zato, ker se je skoraj naga, samo s pahljačo v roki, kazala po odrih. Zagovarjala se je zato, ker je v jezi skočila z odra in ogrizla dva fotografa, ki sta jo skušala večkrat, kadar je bila posebno pikantna, fotografirati.

Dogodek se je odigral na koncu julija tega leta. Pri plesu s pahljačo je Sally Randova z odra opazila, kako se dva fotografa pripravljata, da bi jo fotografirala.

»To sta moja sovražnika,« je pomislila Sally Randova. »Najbrže me nameravata ujeti v kakšni smešni pozi.«

Brez pomisleka je skočila z odra v dvorano in začela hudo bitko s fotografoma. Ko je videla, da sta močnejša od nje, ju je začela grizti, praskati po obrazih in jima trgati obleko.

Sodišče je temperamentno igralko obsodilo, da oškodovanima fotografoma plača 130.000 dinarjev.

Igralka Sally Randova je to vsoto izplačala, zdaj pa že nastopa — kakor je to v Ameriki treba pričakovati — s še večjim uspehom.

Kronična kurja očesa

Praga, oktobra. Pred sodiščem se vsakdo pač izgovarja, kakor se ve in zna. V sodni dvorani se odigravajo žalostne in smešne zgodbe. Če stoji pa pred sodnikom eden tistih pastorkov življenja, ki zaman iščejo miru in ki samo sejejo, ne da bi želi, doživiš včasih kakšno še prav posebno zgodbico. Ti ljudje si pa kljub svojemu bornemu življenju, ohranijo pogosto zdrav, pristen humor.

Pred kratkim je stal pred okrajnim sodiščem v Pragi eden izmed takšnih večnih potepuhov! Mlajši, močan človek, ves raztrgan. Bil je že večkrat kaznovan, zdaj je pa stal pred sodnikom, ker je nekoga »prosil za majhno uslugo«. Sodnik mu je najprej nasul kopico dobrih naukov in ga vprašal, zakaj noče delati. Obtoženec mu je pa odgovoril: »Gospod sodnik, bolne noge imam. To je vzrok, zakaj ne morem delati in zakaj me niso sprejeli v državno službo.« — »Kaj pa vam je prav za prav?« — Obtoženec je napravil kolikor se je dalo žalosten obraz in zastokal: »Kronična kurja očesa imam. To je bolezen, ki zelo vpliva na kariero.« — »Pri postopanju vas pa to menda ne moti?« — Mož je odkimal. Sodnik ga je obsodil na tri tedne zapora. Ko je paznik obtoženca odpeljal, so njegove bolečine očitno popustile, kajti odkorakal je moško in trdno iz dvorane kakor da še nikoli ne bi imel kurjih očes.

Hvaležnost še ni izginila s sveta

Pariz, oktobra. Pred pet in dvajsetimi leti, jeseni l. 1913. je v majhnem kraju Gimontu v južni Franciji potrkal na vrata uradniške družine reven, zanemarjen rokodelski vajenec in je prosil za majhen milodar. Žena mu je dala nekaj drobiža — po njenem dva centima — v resnici je bil pa novec za dvajset frankov.

Pred nekaj dnevi je pa družina, ki se je med tem časom preselila v drug kraj, dobila velik zavoj. V njem so bila živila, nekaj denarja in pismo. Odpošiljatelj je bil neki premožen pek. Družina pa ni poznala nobenega znanca tega poklica. Ko so pismo odprli, se je v njem predstavil nekdanji revni vajenec, ki je prosil podpore, kot bogati pek. Postal je premožen mož in ni odnehal, dokler ni zvedel, kam se je družina preselila. Zdaj se ji je pa po svojih močeh oddolžil. Redek dokaz, da hvaležnost še ni izginila s sveta.

Vzrok debeljenja

je največkrat uživanje preobilne in nesmotrno sestavljene hrane ob nezadostni zaposlitvi mišičevja. Pri moških najdemo vzrok debeljenja tudi še često v preobilnem uživanju alkoholnih pijač, pri ženskah pa se pojavlja zlasti po prekoračenem 25. letu starosti. Sredstev proti preobilni debelosti ne manjka. Takšna so na pr. izdatno gibanje mišičevja, šport, mehanična sredstva (masaža), elektrika, parne kopeli itd. Vendar pa vemo, da imajo te metode vsaka svojo slabo stran, škodljiva pretiravanja in celo nevarnosti. Sestavljene iz zdravilnih mineralnih soli in neškodljivih ekstraktov zdravilnega rastlinstva, odstranjujejo brez najmanjše neprijetnosti vse pojave in znake čezmerne debelosti. Mladeniško sveže se torej počutite, ako uporabljate Slatinske tablete za hujšanje, ker izgine odvišna maščoba s trebuha, stegen, izpod brade, vratu in skratka povsod, kjer je doslej kazila zunanjost, pa tudi iz notranjih organov. Nenormalna teža prične padati, telo postane vitko in lahko in daje v pridobljeni novi prožnosti zopet veselje do življenja. Slatinske tablete se dobe v vseh apotekah. 50 tablet din 24, 100 tablet din 39 in 200 tablet din 60.

Reg. s. br. 27.494/28. XII. 1934.

Če je duhovnik pred oltarjem raztresen...

Stockholm, oktobra. Križ je, če je človek raztresen, kar nevarno je pa, ako je raztresen duhovnik prav takrat, ko pred oltarjem sklepa sveti zakon.

Žrtev duhovnikove raztresenosti bi bila skoraj postala te dni neki ženin in nevesta iz Stockholma. Stala sta že pred oltarjem in po primernem nagovoru je duhovnik vprašal najprej ženina, ali je voljan vzeti Greto Nilsnovo za ženo. Ženin se je odrezal s krepkim: »Da.« Nato se je duhovnik obrnil k nevesti: »Ali si voljna vzeti Gustava Hussna za moža?« »Ne,« je jasno in nedvoumno odgovorila nevesta. Duhovnik ni verjel svojim ušesom in je kar nadaljeval poročni obred. Ko je pa videl, da so svatje nekam zmedeni, je spet vprašal nevesto, ali vzame Gustava Hussna za moža. Tokrat je nevesta pojasnila svoje stališče; dejala je:

»Ne, poročiti se hočem z ženinom, ki stoji na moji levi, ne pa z moškim, ki ga niti ne poznam.« Kmalu se je izkazalo, da je pomoto zakrivil sam duhovnik, ker je v raztresenosti imenoval namesto ženinovega imena ime nekega svojega znanca... Glavno je pa, da se je vseeno vse srečno in lepo končalo in da sta se naposled pravi ženin in nevesta vzela.

Sonja Henie se drsa po — mleku

(n) **Hollywood**, oktobra. Filmi, ki v njih nastopa ‚kraljica ledu' Sonja Henie, še zmerom polnijo dvorane vseh kinov na svetu. Zmerom znova ljudje občudujejo njeno čudovito umetnost na ledu in krivo so prerokovali tisti, ki so dejali, da je Sonjina slava v zatonu. V Hollywoodu pravkar vrte nov film s Sonjo v glavni vlogi, film, ki bo po razkošnjosti še prekosil vse dosedanje. Tokrat se pa mala, slavna Norvežanka ne drsa po navadnem ledu, ampak po ledu iz — posnetega mleka.

Ne smemo misliti, da je to časopisna raca ali pa samo duhovita reklama za Sonjin novi film. Ne, Sonja je res plesala in skakala po 75 m dolgi in 50 m široki beli plošči iz zamrzlega mleka. Naprave za izdelovanje ledu so bile tako velike, da so po mnenju strokovnjakov nadomestile po jakosti 155.000 najboljših kuhinjskih strojev za proizvajanje ledu. Pod površino ledu so vložili neonske cevi in tako je velikanska bela ploskev zažarela v čisto novem, bajnem lesku.

Zastran navadnega ledu iz vode so namreč filmski strokovnjaki ugotovili, da je na platnu videti temnosiv in medel, čeprav ga razsvetle z žarometi. Uganiti so morali torej nekaj drugega, neka bistra glavica si je tako izmislila led iz mleka. Ta led je tudi na platnu bel in blesteč. Nehote se ob njem spomnimo na Neronovo ženo Popejo, ki se je vsak dan umivala v mleku več tisoč oslic...

ŠIROM PO SVETU

v 27 vrsticah

V turški jezik je turški novinar dr. Baroglu prevedel Dantejevo »Božansko komedijo«. — **Kongres nudistov** so imeli te dni v Novem Jerseyju v Ameriki; nudisti so zelo zadovoljni s sedanjo modo, ki se vse bolj in bolj približuje njihovim idealom. — **Tri kile cekinov** je hranil doma neki branjevec iz Benetk. Te dni so pa oblasti zvedele za denar in so mu ga zaplenile. — **Letalo se je zaletelo v cerkveni zvonik** v Brugesu v Belgiji. Stolpič se je zrušil, letalo prav tako, pilot in njegov spremljevalec sta bila pa nevarno ranjena. Nesreča se je zgodila zaradi megle. — **300 stewardes** — letalskih strežnic — je že pustilo svojo službo zaradi možitve, tako poroča ameriška letalska družba United Air Line. — **Čehoslovaki na Francoskem** nosijo v znak žalosti za svojo domovino črn flor na rokavih. — **Nov športni zakon** je sprejela turška zbornica. Vse športne organizacije nadzira pooblaščenec vlade. — **70% svoje vojne mornarice**, 48 vojnih ladij, je izgubila Kitajska od začetka vojne z Japonci do danes. — **890 novih vrst žuželk** so odkrili letošnje leto, tako poroča newyorški etnološki zavod. Po večini gre za doslej neznane vrste tropskih hroščev in muh. — **Mussolinijev sin** Bruno Mussolini se je te dni zaročil z gospodično Gino Robertijevo, hčerko ravnatelja za sodobno umetnost v italijanskem ministrstvu za vzgojo mladine.

urah razočaranja zmerom iznova odmevalo po praških cestah.

Priča sem bil pretresljivim prizorom. V glavni stan tujih poročevalcev — spravili so ga v neki poštni urad — so vdrli mladi ljudje in zahtevali francoske dopisnike. Solznih oči, s tresočim se glasom, je stopil prednje eden izmed mladeničev in hripavo zavpil:

»Prosim, napišite v vaš časopis, da ste nas izdali. Prodali ste nas, a mi smo vam v vojni dali naše legije. Niste več velik narod, ne moremo vas več spoštovati. Nemci trideset kilometrov od Prage — ali veste, kaj to pomeni?«

Mladeniču se je zadrgnil glas in solze so se mu udrle iz oči. Prišel je stražnik in ga krotko odpeljal iz sobe.

Bolest teh ljudi je tako pristna, da jo čutijo z njimi vsi tujci. Na vseh vogalih srečuješ jokajoče ženske, jokajoče otroke, mladeniče, može. V spomin se je človeku vtisnil pohod čet, ki so jih poslali za varstvo tujih poslaništev, nemškega, francoskega, italijanskega, madžarskega in poljskega. Ljudje so ob pogledu na svoje vojake pričeli vriskati. V poštnem uradu so poskakali uradniki s svojih sedežev izza okenc in stekli na ulico. Bilo je pravo pobratimstvo med ljudstvom in armado, skupen utrip src, en sam krik: »Nazdár! Nazdár!« je klicalo ljudstvo in od ust do ust je šlo: »Ne damo se!« Vojaki so se smehljali pod svojimi jeklenimi čeladami in prijazno odzdravljali množicam. Češkoslovaški narod kaže v teh žalostnih dneh sliko dostojanstvenosti in strnjenosti. Preizkušnja ni našla majhnih ljudi.

***

Smrt je v hiši, a življenje teče dalje. Poletje je letos nenavadno dolgo in v prekrasnem vremenu posedamo po lepih terasah velikih kavarn in hotelov na trgu sv. Vaclava. Ženske so zelo elegantne; vse nekako spominja človeka na Dunaj v njegovih najlepših časih.

Popoldne in zvečer jo mahnemo v hotel »Ambassador«, shajališče poročevalcev iz vseh držav. Nobena miza ni prosta. Nihče ne ve, kaj hočejo vsi ti tujci, ki so se pojavili tu, kakor bi zrasli iz tal. Nemogoče je, da bi bili sami žurnalisti. Skrivnostni globetrotterji so med njimi, morda še kaj hujšega; vsekakor ustvarjajo vtis, kakor da bi nekako prežali na vse strani... Na uho ti udarjajo vse govorice sveta, češčine tu skoraj ne slišiš. Neki ameriški tovariš hoče po vsej sili vedeti, da je lepotica v zelenem klobuku nasproti nas neka znana vohunka; ne pove sicer, v čigavi službi naj bi bila, a to je naposled tudi vseeno. Vsekako tu kar mrgoli agentov iz političnih pisarn vsega sveta in sleherna Gestapo in sleherna Čeka prav dobro ve, kaj se godi v Pragi. Iz krajev, ki jih bo treba odstopiti, je pribežalo v Prago mnogo Židov; veliki tovarnarji prodajajo v »Ambassadorju« za smešno nizke cene svojo industrijo. Pod podjetja, ki so uspevala petdeset ali sto let, je treba zdaj potegniti debelo črto. Tudi druge kupčije cveto; mimogrede slišiš, kako ponujajo potne liste, viza, priporočilna pisma za razne oblasti. Ono zlovešče ozračje je, ki vselej spremlja vojno, revolucijo ali velike prevrate. Gospodinje se zalagajo z živili. Na črni borzi dosegajo devizni tečaji vratolomne višine. Vsi časopisi morajo, preden izidejo, v cenzuro. Pisemske tajnosti ni več.

Posledic češkoslovaške tragedije si ni moči v vsem obsegu niti predstavljati. Šele v nekaj mesecih bomo mogli presoditi vpliv teh dogodkov na evropsko ravnotežje. Za zdaj mislimo na Lafontainovo basen o jastrebih, ki so prileteli, še preden je lev poginil. Ljudje se prijemljejo za glavo in se vprašujejo, ali je tudi v Evropi zavladal zakon džungle in ali res samo sila še žanje ugled. Zelo ostre so njih besede, a človek jih presliši, ker razume položaj teh ljudi.

»Kdaj boste odstopili Alzacijo?« vprašujejo Francoze. »Morda nas boste potrebovali za drugo bitko ob Marni? Ne pozabite nam sporočiti...«

»Kdaj pride koridor na vrsto?« vprašujejo Poljake. »Tedaj se spomnite svojih slovanskih bratov...«

»Ali bo Chamberlain drugič prinesel v svoji aktovki tudi kolonije?«

Nihče ne odgovarja, vsi razumemo bolest tega naroda, — naroda, ki je kljub vsemu celih dvajset let pomagal graditi stavbo miru...

ALI STE SE RODILI 1859-1930?

Čitatelje tega časopisa, ki so se rodili v letih 1859—1930, prosimo, naj napišejo svoje ime in točen datum rojstva.

Imeniten astrolog, čigar znanstvene napovedi so žele obča priznanja in obsežna obravnavanja v vseh časopisih, se je odločil, da bo bralcem tega lista postregel s senzacionalnimi prerokbami, ki bodo na njih podlagi lahko generacije, rojene med 1859. in 1930. letom popravile svojo življenjsko pot in dosegle srečo v vsakem pogledu.

Ta objava je največje važnosti in nudi bralcem edinstveno priložnost, da dosežejo svojo življenjsko srečo. Nezmotljiva jasnovidnost grafologije in astrologije Vam bo tole objasnila:

1. Vaš značaj, njegove prednosti, njegove pomanjkljivosti.
2. Vaše šanse v ljubezni.
3. Vaše šanse v špekulacijah in trgovini.
4. Vaše šanse glede na dedovanje.
5. Dolgost Vašega življenja.
6. Vaše prijatelje in Vaše dobrotnike.
7. Vaše sovražnike in krive obtožbe.
8. Potovanja in spremembe v bivanju.
9. Družinske razmere.
10. Vse, kar želite vedeti o uspehih v loteriji.

Ta imenitni astrolog, znameniti dobrotnik človeštva, dobiva za svoje delo vsak dan nešteto priznanj.

SPODNJE NI TISTO, KAR TRDIMO MI, AMPAK NASPROTNO TISTO, KAR TRDIJO ONI, KI SO MERODAJNI:

»Naredili ste mi veliko uslugo. Zahvaljujem se Vam za horoskop...«

»...izkazali ste mi veliko uslugo.« Madame B. S.

»Vse se je zgodilo tako, kakor ste mi bili povedali.« G. D.

»Očarana sem ob resničnosti Vaših besedi.« Gospodična L.

»Moje najglobljo priznanje za Vaš modri nasvet...« Madame Anne B.

»Zdi se mi, da se mi je danes vrnila sreča...« Gospodična J. S

»Uspelo mi je, da sem rešil kapital, ki sem zanj mislil, da je že izgubljen...« J. M.

»Moj horoskop mi je najdragocenejši vodič...« Gospodična R. V.

»Vse spremembe so se zgodile, kakor ste mi jih razložili...« I. R.

IZVLEČKI IZ DRUGIH PISEM:

»...to je zares odlično delo...« M. M.

»...dokaz Vašega daru pogoditve...« M. R.

»...Neomejene usluge...« A. N.

»...Nobenega vzroka nimam več, da bi dvomil v astrologijo...« H. V.

»...žal mi je, da Vas nisem prej poznal...« I. C.

»...vse, kar ste mi pisali, je res...« C. A.

»...spet sem dobil dobitek...«

»...mogel sem nastopiti službo po Vaših nasvetih...« C. H.

»...Vse je res...« D. F.

»...moj horoskop je čudovito resničen...« P. P.

»...mislim, da je nemogoče napraviti bolje...« A. G.

»...blagoslavljam dan, ko sem Vam pisal...« P. S.

»...V korist Vašega podjetja...« A. B.

»Ugotavljam, da je Vaša metoda dobra in da vsi tisti, ki kupujejo samo na slepo srečo, ničesar ne vedo. Mednje sem spadal tudi jaz, dokler nisem spoznal Vas.«

Gospod Janko Popović, industrijec iz Beograda, se zahvaljuje njegovemu izvrstnemu nasvetu in ga je bogato nagradil, ker je po njegovem nasvetu zadel v loteriji 100.000 dinarjev. Izpolnite tudi Vi še danes, brez odlašanja spodnjo naročilnico in pošljite za stroške za izdelavo in ekspedicijo Vašega življenjskega horoskopa samo din 50'— na poštni čekovni račun štev. 14.999. Hkrati naj opomnim, da nimam v službi nikakšnih zastopnikov ali agentov in da je to moj edini in točni naslov

FRANC TERŽAN, CELJE, poštni predal 25

NAROČILNICA

ki z njo naročam posebni življenjski horoskop, samo za din 50'—, ki jih pošiljam po čekovni položnici štev. 14.999 hkrati s to naročilnico.

Dan vplačila .....

Ime in priimek .....

Poklic .....

Dan, mesec in leto rojstva .....

Barva oči ..... las ....., Naslov, ki želite, da Vam nanj pošljemo diskretno Vaš posebni življenjski horoskop .....

ŽRCALO naših dni

Za vsak prispevek v tej rubriki plačamo 20 din

Slika »poštenosti« na trgu

Odločila sem se, da razveselim svojce z dobrim kosilom. Grem na trg, da nakupim gobe. Ker jih je bilo vse polno, sem bila prepričana, da jih bom dobila poceni. Pregledujem in povprašujem, da bi kupila čim boljše. Kar zapazim tržnega nadzornika, kako neki prodajalki z nožem reže gobe in slabe meče v koš pod klop. A glej! Ni še gospod nadzornik dobro obrnil hrbta, že je stal ta koš na klopi. Nalašč stopim tja in vprašam po ceni. Žena se odreže: »Po osem.« Pa jo vprašam, kako to, da prodaja gobe, ki jih je gospod nadzornik že spoznal za slabe? »Kaj mi mar,« mi odgovori prodajalka in prodaja dalje! Nekaj dni nato sem opazila, da je gospod nadzornik metal slabe gobe v košaro, ki jo je nosil sluga za njim; prebrisane prodajalke so pa same hitele s črvivimi gobami pod klop. Ko je bil pa zrak spet čist, so jih spet pomešale med dobre gobe.

Gospodinja

Lep zgled

V bolnišnicah in povsod, kjer je govora o zdravstvu, vidimo na stenah podobe, ki uče, kako moramo biti higienični in kako naj delamo, da se obvarujemo bolezni. A kako se take pisane in tiskane pridige upoštevajo, naj pove tale zgodba.

Šla sem mimo bolnišnice. Tik pred mano je skozi vrtna vrata stopil eleganten, postaven gospod. Stopal je naglo in kašljal. Nato se je glasno odkrhal in debelo pljunil na cestni tlak. Pogledala sem mu v obraz in ga spoznala. Bil je zdravnik. In tedaj sem se spomnila nekega predavanja, ki ga je imel nekaj dni prej isti zdravnik. Takrat je še posebej poudaril, naj nikdar nihče ne pljuva na tla, ker je to grdo in nehigiensko.

In zdaj se mi zdi čudno, da človek, ki je sam zdravnik in uči druge, tako nehigienski ravna. **Erna**

Slovenščina

Grem mimo izložbenega okna. Pogledam in berem oglas:

Enemu gospodu se ena velika sračna soba v hohparterju odda. Praša se...

In to sredi slovenskega mesta! Bil bi, mislim, že skrajni čas, da se tako pačenje našega jezika konča.

Slovenka

Ljubljančani in tramvaj

Čudno se mi zdi, da se v zadevi ljubljanskega tramvaja, razen številnih poklicnih in nepoklicnih kritikov, nihče še ni oglasil niti z besedico pozitivne kritike. Od ubogih uslužbencev, ki njih naporna služba traja celih osem ali pa še več ur, zahtevajo meščani vse mogoče in nemogoče vljudnosti, medtem ko sami ostajajo ravnodušni in nevljudni. V zagovor teh trpinov za javni blagor nisem slišal še nobene dobre besede, medtem ko je negativne kritike na prebitek.

Če pride slučajno v voz še ves zaspan gospod in če mu sprevodnik »ne gre takoj na roko«, je že zamera, medtem ko mora uslužbenec, ki morda pravkar služi zadnjo uro naporne službe, nastopati kar najbolj vljudno. Vsak stan ima svoje predpise, prav tako tudi ta, in če uslužbenec prestrogo postopa, je že ogenj v strehi in razvajena gospoda je užaljena. Marsikaj bi še napisal, a v ilustracijo vsem bi povedal še dovtip, ki sem ga ob neki priliki slišal.

Na voz je prišel neki eleganten gospodič in se jel razburjati, češ zakaj prevažajo po Ljubljani te drvarnice (mislil je vozove). Pa mu je hitro odgovoril hudomušni uslužbenec: »Veste kaj, za prevažanje drv so še zmerom dobre!« **M. K.**

Opomba uredništva: Pisec gornjega članka bi lahko vedel, da je ravno »Družinski tednik« že nekajkrat prinesel prispevke, polne pozitivne in negativne kritike.

Predrznost

Prejšnjo nedeljo smo se po kratkem izletu krepčali v znani gostilni na Gorenjskem. Ko je vstopila v sobo neka ciganka in prosjačila od mize do mize, ji je pri sosednji mizi takoj neka slovenska družba dejala, naj poje nemške pesmi. Ciganka je koj ubogala in je pela pesem za pesmijo, vse nemške, da so pravemu Slovencu ko kamenje udarjale na uho. Družba je pa ciganki vneto pritrjevala in se je počutila menda popolnoma upravičeno in varno. Radovedna sem, kaj bi se zgodilo Slovencu, ki bi si v Nemčiji drznil kaj takšnega.

Opazovalka

NEKRVAVA GILJOTINA

Po knjigi Renéja Belbenoita »Dry Guillotine«

2. nadaljevanje

4

Lovimo metulje in izdelujemo klobuke

Na tej poti smo srečali tropo polnagih ljudi, ki so nosili sekire. Videč, da smo novinci, so se za trenutek ustavili. Opravili so bili delo, ki jim je bilo naloženo — klestili so debla — in so nam povedali, da se vračajo domov po svoje mreže. Potem so spet odšli v gozd lovit metulje, ki so za njih krila — prodajali so jih starinarjem v Cayennu — dobili nekaj beličev. Tedaj se mi še sanjalo ni, da si bom tudi jaz v teh dolgih letih, ki sem jih moral tu preživeti, zaslužil nekateri frank s tem nenavadnim ‚delom'.

V taborišču ‚Novem' je neki knjigovodja v kolibah, pokritih s trsjem — stale so sredi gozdne jase — zapisal naša imena in nam odkazal naše viseče postelje. Te postelje so bile iz golih, trdih desk... Drugo jutro so mi določili delo v delavnici, kjer so izdelovali klobuke. Iz kupa palmovih vlaken sem moral vsak dan splesti 20 yardov (1 yard = 91 cm) dolgo kito. Navadno sem pričel delo še pred svitanjem in sem ga končal okrog desetih. Potlej sem odšel v džunglo, kjer sem razmišljeval o mnogočem.

V taborišču ‚Novem' so mnogi kaznjenci poskušali pobegniti čez reko in skozi holandsko kolonijo. Od njih sem dobil podrobni opis te poti; tako sem začel kovati načrte za beg, čeprav so mi vsi dopovedovali blaznost takšnega početja.

5

Prvi neuspeli beg

Vzlic vsemu temu sem se še naprej ukvarjal s tem načrtom. Spoznal sem se z nekim kaznjencem, ki je tudi neprestano sanjal o begu. Dogovorila sva se, da bova skupaj pobegnila. On je dal denar, kolikor ga je imel — jaz sem pa prispeval svoje podatke. Na skrivaj sva se splazila iz taborišča, splezala na neki splav in pustila, da naju je gnalo po vodi navzdol. Vzela sva s seboj šest trdih hlebcev kruha, nekaj škatlic sardin, nekoliko kondenziranega mleka in polno steklenico vžigalic, ki sva jih poprej zbirala, vžigalico za vžigalico.

Ko je padel mrak, sva se bala zakuriti ogenj, ker bi naju utegnil izdati. Okrog naju je brenčalo na tisoče komarjev in kmalu sva imela od njihovih pikov otekla obraza.

Po več urah boja z zahrbtnimi tokovi Maronija se nama je posrečilo, da sva se pretolkla do holandske obale, nekaj sto yardov pod Alvino. Ko sva se trudila, da bi našla stezo skozi džunglo, sva po nesreči naletela na neki travnik, ki je na njem delala skupina indijanskih Karibov. Ko so naju zagledali, so se napotili k nama, krileč s svojimi puškami in bajoneti.

Dala sva jima tisto peščico denarja, ki sva ga še imela, upajoč, da se bova tako odkupila. A oni niso odmaknili pušk, naperjenih na naju. Očitno jim je bilo do tega, da dobe nagrado za pobegle kaznjence. In tako so naju odvlekli h holandskim oblastem. Drugi dan naju je majhna ladjica odpeljala na francosko ozemlje, kjer so naju zaprli v nekakšno kladaro.

6

V verige okovan

V »San-Laurentu« imajo štiri kazenske kladare, v vsako od njih gre okrog 250 kaznjencev. Od 40 kaznjencev, ki so bili hkrati z menoj v njej, jih je bila večina zaprtih zaradi poskušenega bega. Pripeljali so jih iz britanske in holandske Guyane. Vse, kar so imeli, so bili prodali za tobak in niti eden od njih ni imel obleke. Nekateri so si ovili kos blaga okrog stegen. Vročina je bila neznosna, dušeča, ker je prihajal zrak samo skozi šest majhnih zamreženih lin, ki so bile povrh tega še 12 čevljev od tal. Ponoči so nas vklenili v verige. Pri spanju smo naslanjali glavo na zid, eno nogo smo imeli v verigi. Železne verige so vso noč rožljale...

Življenje teh kaznjencev je strašno: brez dela so in brez denarja za tobak ali za kakšen priboljšek, zraven jih pa trpinčita neznosno vzdušje in vročina. Če ob prihodu kakšnega novega kaznjenca izvohajo, da ima pri sebi denar in če je novodošlec povrhu še šibak, ga meni nič tebi nič oropajo. Če se pa pritoži, tvega smrt.

Kazen za poskušen beg je navadno samotna ječa, trajajoča od šest mesecev do pet let. Ker je bil to moj prvi poskus bega, so mi naložili 60 dni ječe. Ko sem kazen prestal, so me poslali v taborišče ‚Novi', tokrat pod nadzorstvom, in mi odkazali delo v džungli, na neki jasi, kjer so poskušali odgojiti zelenjavo. Prvi dan so me tako grozotno izžrle črne mravlje, da sem otekel in dobil vročino in sem se moral javiti zdravniku. Toda zdravnik me ni hotel poslati v bolnišnico, jaz se pa nisem hotel vrniti na delo. Zaradi tega upora so me obsodili na 65 dni zapora v samotni celici; toda tam mi je bilo vsekako mnogo bolje kakor pri delu na jasi, čeprav sem bil vklenjen in čeprav sem samo vsak drugi dan dobil kos suhega kruha.

7

Prodajalec kostanja

Ko so me naposled izpustili, so me premestili v bolnišnico v »Saint Laurentu« za pomočnika. Tu sem imel prvič priložnost zaslužiti nekaj denarja; tega si vsi kaznjenci najbolj žele. Zraven bolnišnice je stal velik kostanj in pričel sem trgovati s kostanjem. Pekel sem ga na pločevini in ga prodajal, 20 kostanjev za deset centimov.

Vsak kaznjenec se trudi, da si kaj podobnega izmisli. Ta prodaja kavo, po 20 centimov skodelico; ‚kavo' skuha iz kuhinjskih odpadkov. Drugi vsako noč razprostre svojo odejo za »marseljezo«, nekakšen baccarat (hazardno igro), in pri tej priložnosti spravi desetino vsega dobitka v svoj žep. Spet tretji prodaja na svoji odeji slaščice v majhni škatli; igralci baccarata spuščajo vanjo po 10 centimov in zatopljeni v kvartanje hlastno žvečijo svoj kos ‚kolača'. Paznik kolib varčuje pri gorivu glavne svetilke in proda ostalo olje kaznjencem za njihove zasebne svetilke. Bolničar ‚vodeni' mlečno dieto, namenjeno na smrt bolnim bolnikom, in tako ‚privarčevano' mleko poproda. Temu pravijo ‚podjetnost'.

8

Spet na begu

Moj kapital je pridno naraščal. Ko mi je uspelo, priskrbeti si nekaj obleke, sem spet pričel kovati načrte za beg. Kaznjenec v kaznjenski koloniji ima samo dve izbiri: beg ali smrt. To pot, sem si dejal sam pri sebi, se mi mora posrečiti.

Na božični večer, že pozno v noči, ko so pazniki že pričeli bučno praznovati božičnico, se nas je devet ubežnikov zaklelo, da si vsi do zadnjega priborimo svobodo ali pa umremo. Ukradli smo se skozi mirno džunglo proti zahodu, kjer smo imeli skrit čoln. Hitro smo odrinili od brega po reki nizdol.

Ukradli smo 30 metrov dolg čoln iz izdolbenega debla in mu naredili jadra iz starih hlač in visečih postelj. S seboj smo vzeli nekaj kave, riža, tapioke (nekakšne rastlinske moke), kondenziranega mleka, suhe govedine in banan. Naš rezervoar za vodo je bila pločevinasta posoda iz stranišča; očistili smo jo z ognjem in katranom, potlej smo jo pa spustili v reko, da bi se razdišala.

Prišli smo do Maronija in po treh urah vožnje smo bili že 13 milj daleč na Atlantiku. Razpeli smo jadra in kmalu smo bili sredi odprtega morja. Na lepem smo zaslišali močno bučanje. Približevali smo se sipinam.

Marsejčan je sunil pod rebra Baska, ki je trdil, da je mornar, in mu je ves razburjen zaklical: »V nevarnosti smo, tovariš! Jaz nimam pojma o krmarjenju. Primi ti za krmilo!«

Bask je vstal in nas je moledovaje pričel prositi, naj mu oprostimo. Mož še pojma ni imel o jadranju. Priznal je, da se nam je bil predstavil kot mornar samo zato, da bi ga vzeli s seboj. Še ni dobro končal svojega priznanja, že je butnil v nas ogromen val in se razbil ob našem čolnu. Ob udarcu drugega in tretjega vala se je zlomil jambor in jadra so padla na nas, prav ko smo si poskušali rešiti golo življenje.

V obupu smo pričeli kričati in trgati jadra, da nam ne bi bila v napoto pri novih sunkih valov.

Ko se nam je nato kakor po čudežu posrečilo, da smo privlekli čoln do obale, smo opazili, da ni nikjer več zaloge vode. Izgubili smo tudi skoraj vsa živila. A kar smo odšli iz našega taborišča, je minilo že deset dolgih ur.

Komaj smo stopili na kopno, že je nahrulil Marsejčan Baska: »Izgini, preden bo prepozno!« Pri teh besedah je potegnil izza pasu svoj dolgi nož.

Mislim, da bi mi drugi Basku odpustili in mu dovolili, da bi ostal z nami. A stali smo kakor politi psi v krogu in nihče izmed nas si ni upal črhniti besedice. Bask je najprej pogledal nož, potem se je pa brez besede, s pobešeno glavo splazil proti džungli.

Brez besede smo se spet pričeli baviti z našimi težavami. Očitno je bilo, da po morju ne moremo nadaljevati poti. Vsa naša živila so bila tako rekoč uničena. Dogovorili smo se, da bomo do drugega jutra počivali in da se bomo nato skozi džunglo podali proti Paramaribu.

Drugo jutro se je Bask vrnil v naše taborišče. Tožil je: »Vse je poplavljeno, ne morem na drugo stran!«

V očeh Marsejčana sem bral smrtno obsodbo zanj. S psovko na ustih je Marsejčan skočil in... Oster krik je presekal tišino in Bask je omahnil. Mirno, kakor da bi se nič ne bilo zgodilo, je Marsejčan zavlekel truplo k vodi in tok reke je opravil svoje.

Ko smo tri dni blodili ob obali po pravem morju blata, korenin in ovijalk, smo se odločili, da se bomo vrnili v francosko Guyano, in sicer kar najhitreje. Naša zaloga hrane je šla h koncu, vendar smo vedeli, da bomo imeli še toliko moči, da bomo dospeli do reke Maroni. Hoteli smo tu preživeti nekaj mesecev in loviti metulje, z izkupičkom se pa pripraviti za nov beg. Imeli smo prijatelje v raznih taboriščih. Upali smo, da nam bodo oni pomagali skriti se.

(Dalje prihodnjič.)

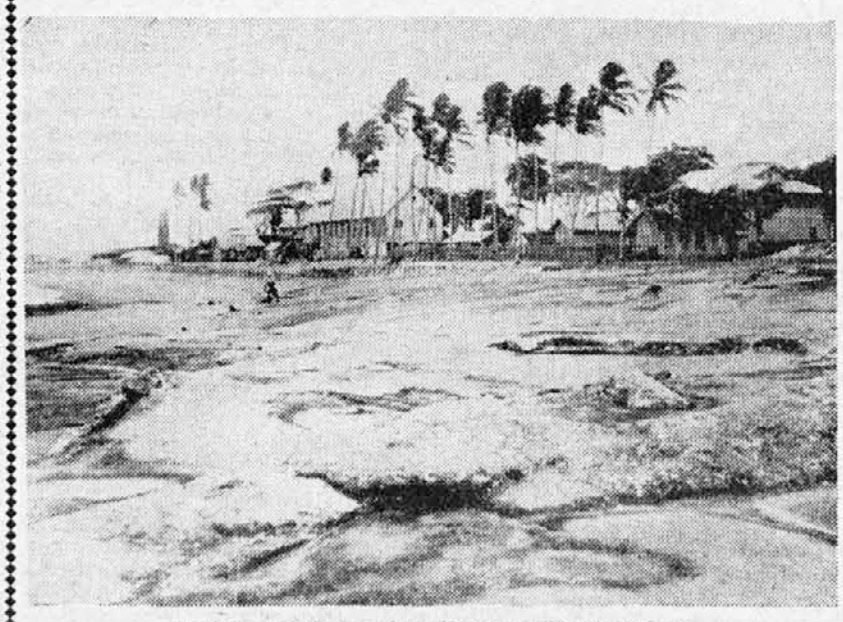

Pogled na nekatere kaznilnice Hudičevih otokov

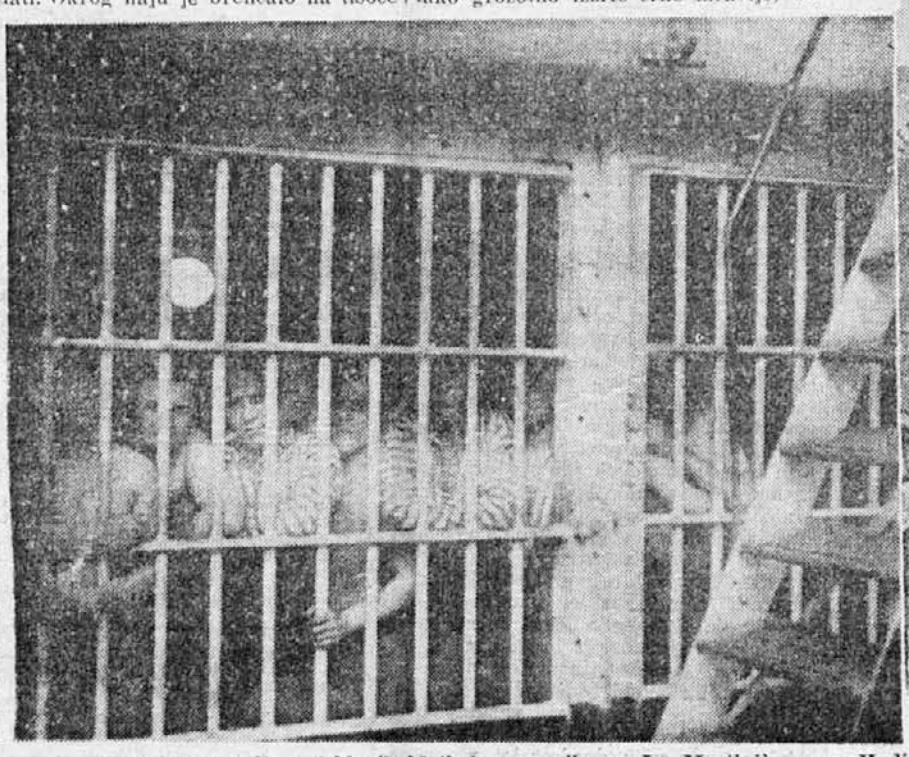

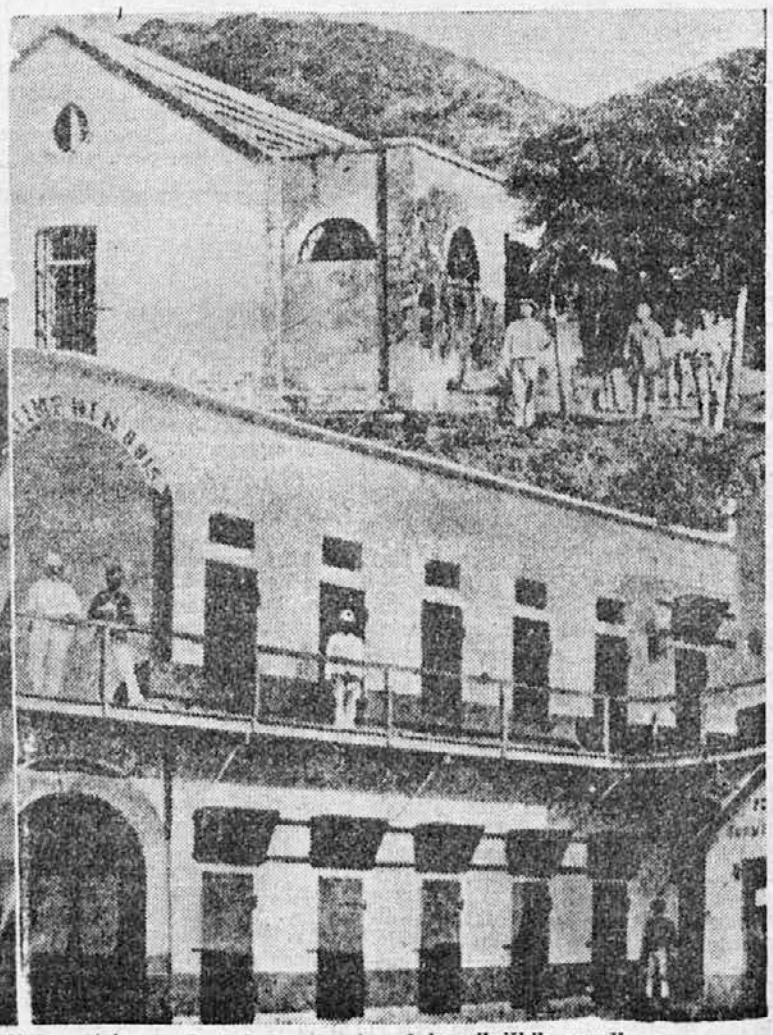

Kaznjence vozijo v jekleních kletkah s parnikom »La Martinière« na Hudičeve otoke — Pogled na eno izmed kaznilniških zgradb

Vsak nima toliko denarja, da more potovati v kopališče

Toda vsakdo

bi moral dati za zdravje letno 100 — 150 dinarjev in piti mesec dni mesto druge vode samo našo znamenito:

Radenski zdravilni vrelec onega z rdečimi srci iz

Radenskega zdravilnega kopališča Slatina Radenci

(pri Mariboru)

Zahtevajte gratis prospekte!

ZAKAJ?

Te dni sem srečala Marijo, svojo znanko, objokanih oči. Pred pičlega pol leta se je poročila, bila je, ah, tako srečna, te dni se bo pa ločila. Pomislite! In iz ljubezni se je poročila... Vprašala sem jo, zakaj se bo ločila. Morda je mož nasilen, morda jo vara, morda ji ne da denarja, ali je celo pretepa. Marija je za trenutek pomislila; ne, nobene teh napak mu ne more očitati, prav za prav ni nobenega, prav posebnega vzroka za ločitev, a ne razumeta se več, torej tudi ne ljubita. Siten je njen mož in živčen in zmerom zdoma, na raznih sejah, in prijateljev ima preveč, in...

Stavila bi, da je njen mož morda prav ob istem času svojemu znancu pripovedoval šepavo zgodbo svojega zakona. Najbrže je tudi njegov znanec nič hudega ne sluteč vprašal: »Zakaj?« Čudno, tudi mož je bil v zadregi. Tako, tako, življenje ob njej je kar neznosno: kup prijateljic ima, vsak večer mu priredi ljubosumnosten prizor, ne dovoli mu, da bi hodil v hribe, kuha slabše, kakor so kuhali v menzi, ko je bil še samec, napade jokavosti ima, razsipna je, preveč oblek, čevljev in plaščev si želi... Resda ji česa posebnega nima očitati, a sit je že tega življenja.

Te dni se bosta ločila. Za zmerom. Tako zapravita dva nepremišljena, površna človeka najlepše, kar imata: ljubezen in zakonsko skupnost. Zakaj so bili pa zakoni naših staršev srečni in trajni? Dvoje so znali naši starši: znali so biti srečni, ne da bi bili sebični, in niso se zgubljali v malenkostih. Res je, pol je odvisno od malenkosti in če si malenkostna, zapraviš še tisto polovico, ki ni odvisna od nje.

Razumljivo je, da postaneta dva človeka, ki sta vsak dan po več ur skupaj, bolj natančna drug do drugega. Zunaj, v službi, pri delu, si mož pokvari živce, živčen postane in pretirano natančen. Dolžnost žene je tedaj, da ostane kar najbolj dobrodušna, da skuša razumeti njegovo sitnost in jo opravičiti. Prišli bodo tudi zanjo težki dnevi, ko jo bo glava bolela, ko bo slabe volje in živčna, tedaj bo vrsta na možu, da bo potrpel. In če se bo mož spomnil, da je tudi žena bila dobra z njim v urah, ko mu ni bilo do šal, nežnosti in smeha, bo ljubeznivo vrnil, kar je nekoč prejel: potrpljenje.

Zakonca nista samo zakonca, ampak vsak zase tudi popolnoma svobodna človeka. Torej naj ima mož prav tako kakor žena svoja prijateljstva, svojo zabavo, tudi svoje šibke strani. Da, tudi svoje šibke strani! Nekatere žene ne morejo preboleti, ako mož pogosto hodi z doma, ako ostaja zvečer s prijatelji, ako rad hodi v planine. Ali je to kaj hudega? Če je mož sicer ljubezniv, dober, vsaj dobrodušen, če lepo skrbi za ženo in za družino, potlej se pač ne bi smele pritoževati. Vdati se je treba pač v tisto vrsto sreče, ki je možna. In družinska sreča je bila pač od nekdaj drugačna kakor živahna, kipeča sreča mladih zaljubljencev!

Vse tiste mlade žene, ki sanjate o ločitvi, ne da bi prav vedele, zakaj, prosim: premislite, pretehtajte, ta usodni korak! V drugo ustvariti si dom in srečo je težko, neskončno teže kakor ohraniti si dom in — potrpeti!

Saška

In vendar je *tako preprosto...*

Tista, ki ima zdravo polt, mora imeti tudi čisto, lepo polt. Če je nima, potlej je to prav zanesljivo njena krivda. Ako hočemo imeti lepo polt, moramo predvsem paziti na snago, na higieno. Pikolovsko paziti, drugače je ves trud zaman. Razen higiene imamo pa še nekaj čudovito preprostih pripomočkov, da dosežemo kar najlepšo, najmehkejšo in najbolj čisto polt.

Neka gospa — že več ko trideset let ima — slovi po svoji lepi polti. Ko so jo vprašali, kaj dela, kakšno kremo uporablja, da ima tako lepo kožo, se je nasmejala in povedala: »Zaupam v zdravilno moč sadja. Jem vsak letni čas mnogo sadja, pač tisto sadje, ki tedaj dozori, in ne tisto, ki je tedaj v modi. Tako pozimi ne jem breskev in ne marelic, pač pa jabolka, ki jih imamo v kleti še od jeseni, pomaranče in pijem mnogo limonade. Pozimi je s sadjem pač najteže, spomladi, poleti in jeseni je sadja dovolj. Doslej sem vsako sadje — razen rdečih jagod, ki jih moja koža ne prenese — uporabila kot kozmetičen pripomoček. Vprašate, kako. Umila sem si obraz, potlej sem pa naredila oblog iz tega ali onega sadja. Iz jabolčnih rezin, iz pomarančnih krhljev, iz breskovih rezin, skratka nobenega sadu, ki mi je prišel pod roko, nisem pustila vnemar. Te obloge si dajem na obraz zmerom zvečer, pustim jih na obrazu nekaj minut, potlej pa obraz še enkrat izmijem in grem spat. V tem je vsa umetnost mojega lepotičenja.« Poskusi torej še ti s to vrsto lepotičenja, morda se bo tudi pri tvoji koži bolje obneslo ko krema in puder.

Nekaterim izvrstno prija parna kopel za polt. Pač samo tistim, ki imajo mastno kožo, polno mozoljev in ogrcev, kajpak tudi tistim, ki imajo popolnoma zdravo kožo. Zmotno bi pa bilo, ako bi parno kopel poskusila ženska s suho kožo, polno lišajev. Parno kopel za obraz pripraviš čisto preprosto. V drogeriji kupiš kamilic in drugih zdravilnih zelišč za kožo, doma vodo zavreš, jo zliješ v ozek lonec in pustiš, da ti para ogreje obraz, tako da se pošteno spotiš. Nato si obrišeš obraz z zelo mehko brisačo in umiješ v popolnoma mrzli vodi. Ako imaš dosti mozoljev in ogrcev, ti utegne pomagati redno zdravljenje s parno kopeljo. To zdravljenje traja dobra dva tedna. V pričetku prvega tedna vsak dan zvečer pariš obraz, sredi zdravljenja pariš samo vsak drugi dan, ob koncu pa vsak tretji dan. Uspeh je popoln, ko izginejo vsi ogrci in vsi mozolji.

Vsaka krema ni za vsako kožo, to bi si morala zapomniti marsikatera, ki kar tjavdan kupi kremo, samo zato, ker jo uporablja ta ali ona njena prijateljica. Pri izbiri kreme moramo biti zelo previdni; ako po nekaj dneh opazimo, da nam ne prija, takoj prenehajmo z mazanjem, ker je bolje imeti zdravo kožo kakor nekaj bore dinarjev v žepu. Stavim torej, da ste že opazile, da je vse to: izbrana garderoba, svilnato mehki lasje, nežne roke, čista koža — da je vse to tako zelo, zelo preprosto...

S.

JESENSKA JOPICA

Evo vam športne jesenske jopice, prav lepega in lahkega kroja. Nosile jo boste lahko namesto kostimove jopice, pozimi pa tudi pod plašč ali za smučanje. Je precej dolga in topla, pletena enostavno. Edini okras je fantazijski grb na desnem gornjem žepku.

Za jopico potrebuješ 425 gramov vozlaste volne; za grb potrebuješ pa nekaj gramov temnejše in nekaj gramov svetlejše volne v poljubni barvi. Razen tega potrebuješ še iglo za volno in dve pletilki, 3 mm debeli.

Vzorček je prav enostaven, kajti pri tej volni so najlepši preprosti vzorčki. Pletemo prvo vrsto same desne, drugo vrsto same desne, tretjo vrsto spet same desne in četrto vrsto prav tako. Kakor vidite, pletemo torej vse vrste v samih desnih petljah. Ker je kroj zelo lahak, bom navedla samo glavne mere.

Sportna jesenska jopica iz vozlaste volne in z grbom, izvezenim s pestro volno

Prednji del, leva polovica: Nasnuj 52 petelj in pleti takoj v navadnem vzorčku, ker tukaj ne delamo robovnega vzorčka. Zdaj moraš petlje na desni strani dodajati, da se bo oblikovala oblina v sredini jopice. Na vsaki 2 vrsti pridaj trikrat po 2 petlji in dvakrat po 1 petljo. Pri 5 cm višine prični na desni strani oblikovati delo po kroju, tako da na vsaka 2 cm štirikrat snameš po 1 petljo, potem pa pri 8 cm višine na vsake 3 cm pridajaj po 1 petljo, in sicer sedemkrat. Zdaj oblikuj izrez za rokave, na drugi strani pa vratni izrez, ki je precej globok.

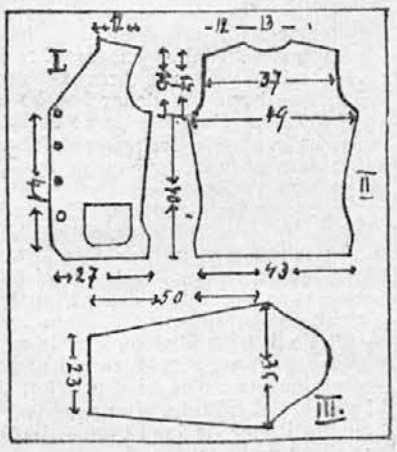

Kroj k jesenski jopici. I. = 1/2 prednjika, II. = hrbet, III. = rokav

Desno polovico prednjega dela spleteš prav tako, samo v sredino vpleti štiri, ali pa še več gumbnic, kakršne gumbe boš pač kupila.

Hrbet: Nasnuj 96 petelj, pleti takoj v glavnem vzorcu, kajti tudi tu ne pletemo nič robovnega vzorčka. Pri 6 cm višine prični oblikovati hrbet, in sicer tako, da na vsaka 2 cm štirikrat pridaš po 1 petljo. Pri 19 cm višine prični pridajati desetkrat po eno petljo na vsaka 2 cm. Pri 40 cm višine prični oblikovati izrez za rokave. Na vsaki 2 vrsti snemi 4 petlje, 3 petlje in dvakrat po 2 petlji, pozneje še dvakrat po 1 petljo. Nadaljuj ravno navzgor in oblikuj ramena.

Rokav: Nasnuj 50 petelj in oblikuj rokav tako, da pridajaš na desni in levi strani po 2 petlji, najprej pri višini 3 cm, nato pri višini 5 cm, 8 cm, 12 cm, 22 cm, 35 cm, 42 cm, 45 cm in 47 cm. Pleti še dalje vse do 50 cm, nato oblikuj vrh rokava, ki mora pa ustrezati izrezu za rokave.

Žepa pleti posebej, in sicer čisto po svojem okusu. Zamišljam si dolnji žep nekoliko večji kakor gornji, oba pa kvadratna. Za večji žep nasnuješ, denimo, 18 cm, za manjšega pa 14 cm.

Vse dele polikaj s srednje toplim likalnikom in jih sešij. Žepe tudi prišij, prej pa še na manjšega uvezi grb. Nato jopico obrobi z našivkom v poljubni barvi, kajpak takšni, da se bo ujemala z barvo jopice. Grb uvežeš, kakor vidiš na sliki.

Ta jopica je zelo preprosta, a vendar zelo čedna. Popolnoma svobodno lahko sestaviš barve, a glej, da boš grb izvezla v učinkovitih nasprotnih odtenkih. Denimo, da je jopica opekastordeče barve, potlej je našitek temnorjav, grb je pa bele in temnomodre barve. Zelo ljubka je tudi jopica temnomodre barve, grb je temnordeče in sive barve, našitek je pa temnordeč. Ako imaš jopico temnozelene barve, izvežeš grb v temnorjavi in opekastordeči barvi, našitek pa izbereš temnorjav ali opekastordeč.

Današnja jopica je prav kakor sweater, ki smo ga zadnjič priobčili, posebno primerna za začetnice v pletenju in za tiste, ki nimajo kaj prida časa, da bi dosti računale in mislile pri pletenju vzorčka. Dovolj je, da znaš plesti po kroju in izbrati lepe barve, pa se lahko še danes lotiš tega lepega in praktičnega ročnega dela.

Naša kuhinja

KAJ BO TA TEDEN NA MIZI?

Četrtek: Obarna juha[1], krompirjev pire, kuhane telečje kosti, buče v omaki. — Zvečer: Gobe v omaki, pečen kostanj.

Petek: Zelenjavna juha, polenovka s kislo smetano in sardelami[2], krompir v koščkih. — Zvečer: Krompirjev pečenjak s solato.

Sobota: Možganova juha, zvita pljučna pečenka[3], dušen krompir. — Zvečer: Goveji golaž.

Nedelja: Močnik na juhi, zarebrnice v pikantni omaki[4], dušen riž, solata, pecivo. — Zvečer: Mrzel narezek: sardelno maslo, olive, presna šunka, francoska jajca[5].

Ponedeljek: Jetrna juha, možganova gibanica[6] z mešano solato. — Zvečer: Pljučka s krompirjem.

Torek: Vlivanci na goveji juhi, mešana solata, krompirjev pire, kuhana govedina. — Zvečer: Idrijski žlikrofi.

Sreda: Vraničnі cmoki na goveji juhi, sladka repica v omaki, kuhana govedina. — Zvečer: Vampi s parmskim sirom. Presladkorjeni rogljički[7].

Pojasnila:

[1] **Obarna juha:** Razreži na kosce 1 kilo telečjega mesa, osoli ga in duši na presnem maslu ali na svinjski masti. Pridaj čebulo, peteršilja, zelene, ohrovta in korenja. Ko se meso zmehča, ga vzemi iz koze in potresi na ostalo omako dve žlici moke in jo lepo zarumeni. Potem zalij to prežganje z juho, da se zredči, in pusti, da še nekaj časa vre. Precedi juho skozi cedilce in zakuhaj vanjo razen na kosce zrezanega mesa še riževe klobasice, kruhove cmoke, zelenega graha, pridaj še na koščke zrezane in ocvrte žemlje, rezance ali kaj podobnega. Namesto teletine vzameš kajpak lahko tudi mlado kuretino, telečjo glavo ali pa goveja jetra.

[2] **Polenovka s kislo smetano in sardelami:** Pokrij dno koze s kuhanimi kosi polenovke, na vrh daj pa ocvrtih kruhovih drobtinic, presnega masla, kisle smetane, na majhne kosce zrezanih sardel, zrezanega zelenega peteršilja in nekaj popra. To pokrij spet z narezano polenovko in tako izmenično do vrha kozice. Potem postavi kozico v pečico in pusti, da polenovska zavre. Daj jo s polento na mizo.

[3] **Zvita pljučna pečenka:** Potegni s pljučne pečenke kožo in žile in jo pri tankem koncu za 3 prste odreži, nato jo prereži čez sredo po dolgem, a ne do kraja; odpri jo kakor knjigo. Dobro jo potolci in nasoli. Seseklјaj slanine, primešaj ji kruhovih drobtinic, 3 stolčene sardele, majerona in zrezanih limonovih lupinic. S tem nadevom pomaži po sredi pečenko, potem jo spet zapri, zvij tesno skupaj kakor gibanico, povij jo z nitjo in jo duši na masti, juhi in kvaši. Naposled pridaj tudi kisle smetane. Ko je pečenka dovolj mehka, odstrani nit in zreži pečenko na kosce.

[4] **Zarebrnice v pikantni omaki:** Posipaj potolčene zarebrnice s soljo in poprom, pomaži jih z jajcem in povaljaj v drobtinah, ki si jim primešala polovico drobno seseklјane prekajene svinjine. Peci zarebrnice 8 do 10 minut na presnem maslu in jih medtem večkrat obrni. Daj jih na mizo s krompirjevim pirejem in jih polij s tole omako: Kuhaj 2 čebuli, nekoliko peteršilja, materine dušice, 2 lovorjeva lističa, pol stroka česna, 6 dek seseklјane prekajene svinjine, 3 žlice pehtranovega kisa in pol litra seseklјanih gobic. Omako dobro zmešaj, precedi jo skozi sito in oblij z njo zarebrnice.

[5] **Francoska jajca:** Duši na rezine narezane gobe z drobno seseklјanim peteršiljem, presnim maslom, čebulo, soljo in poprom. Posipaj jih z moko in zalij z zajemalko zelenjavne ali ribje juhe. Namaži skledo s presnim maslom, obloži dno s trdo kuhanimi, na rezine zrezanimi jajci, vrh njih daj vrsto gob, na te spet jajca, potresi jih s parmskim sirom, pokapaj s kislo smetano in speci v pečici.

[6] **Možganova gibanica:** Vzemi 3 kozarce lepe moke, 1 beljak, malo soli, mlačne vode in za lešnik masla in napravi iz tega bolj mehko testo in ga dobro zgneti. Potem potresi malo z moko in ga pokrij z gorko skledo, da se počije. Čez pol ure daj testo na mizo, pokrito s čistim prtom, ki si ga malo prej posula z moko. Testo prav malo razvaljaj, pomaži ga s stopljeno, a ne vročo mastjo ali z maslom, potem ga dobro razvleči z rokama. Testo za gibanico mora biti prav tanko; rob, ki ostane navadno bolj debel, odreži. To je tako imenovano vlečeno testo, ki se uporablja za gibanice vseh mogočih vrst. Namaži vlečeno testo z nadevom iz možganov, potresi ga nekoliko s kruhovimi drobtinicami in ga rahlo zvij in skuhaj v kropu ali juhi.

[7] **Posladkorjeni rogljički:** Dobro vmešaj 50 gramov presnega masla in žlico sladkorja, pridaj 2 rumenjaka, potrebne soli, malo limonovega soka in 20 gramov drožja. To in 250 gramov presejane moke zgneti v precej trdo testo in postavi na toplo. Ko je dovolj vzhajalo, ga daj na desko, posipaj z moko, razvaljaj ga precej debelo zreši na trikotnike in jih zvij v rogljičke. Položi jih na namazano ploščo, namaži z jajcem in potresi z debelo zrezanimi mandlji in debelo stolčenim kristalnim sladkorjem. Ko vdrugič narastejo, jih speci v pečici.

Če ste danes še zdravi,

lahko jutri zbolite za gripo, angino, itd. V takih primerih mislite na Aspirin tablete in na „Bayer"-jev križ, ki jamči za pristnost.

BAYER ASPIRIN

TABLETE Z BAYER-JEVIM KRIŽEM.

Oglas reg. pod S. br. 437 od 10. I. 1934.

MODNI *utrinki*

Zimska moda nima nobene posebno značilne novosti, ni prinesla novih črt in ne novih blag, pač se je pa zato posvetila predvsem okrasju. Zato bomo tudi mi danes pokramljali o okrasju, ki bo pač glavna značilnost letošnje zimske mode.

Ovratni izrezi so pogosto okrašeni s cvetjem. Pariški krojači in pariške šivilje krase modele novih oblek s šopki vijolic, narcis, hiacint in drugih pomladnih cvetlic. Novost so šopki cvetlic z roso iz steklenih biserov

K večernim oblekam iz nežnih, bujnih tkanin nosimo mufe iz — cvetlic. Neki pariški krojač je izdelal k beli obleki iz tila ljubek majhen muf iz umetnih vijolic.

Dosti zlatega okrasja; reči smemo, da bo zlato okrasje letos zmagovito izpodrinilo bele garniture na temnih oblekah. Namesto belih ovratnikov bomo vratne izreze okrasile z zlatimi vrvcami, zvezanimi v koketne pentlje, barvaste pasove bodo pa izpodrinili zlati pasovi; sicer dosti zlatih gumbov, celo glavica krznene boe ima zlato pobarvan gobček...

Blago s fotografijami je pač najnovejša pariška novost. Pogosto so te fotografije večbarvne, a tudi v naravni dvobarvni barvi, v črno-beli, zmaguje to blago na vsej črti. Na teh fotografijah so razne umetnine iz Louvra, priljubljeni filmski igralci, razne ljubke živali in kaj podobnega. Pravijo, da bo marsikatera Parižanka nosila letos obleko, posuto s fotografijami svojega filmskega ljubljenca. Fotografije so že vtkane v blago.

Klobuki so okrašeni s ptičjimi peresi, včasih so na njih kar celi ptiči v poletu, včasih tudi samo skromna ‚gnezdeca', z jajci in ptičjo družinico. Mnogo zlatega okrasja na klobukih, zlato pobarvano perje, zlati trakovi in kovinsko zlato okrasje.

Tenčice so zelo pestre, pletene gosto in redko. Nosimo jih na vse mogoče načine. Potegnjene čez ves obraz, ovite okrog vratu in zavezane zadaj, da vihrajo v koketni pentlji po hrbtu. Nekatere so pa samo ovite okrog klobukovega roba, so precej redke in tude in segajo samo nekaj centimetrov okrog in okrog robu. Te so posebno ljubke in nežne in tudi za naše razmere primerne. Nekatere pariške modistke hočejo uveljaviti čisto nov ‚tip' tenčice: dvobarvno tenčico. Takšna tenčica je spletena v dveh nasprotnih si barvah: zelo pogosto v črno-beli, v rožnati in okrastordeči, v rdeči in črni, skratka v kar najdrznejših barvnih sestavah.

Nogavice se temnejše kakor doslej, mirne barve, še zmerom so zelo tenke, pogosto obarvane spredaj svetleje kakor zadaj ali pa narobe.

Čevlji imajo sicer še plutovinaste podplate, vendar dokaj tanjše kakor poleti. Plutovina je pogosto samo vložena med dva usnjena podplata in služi bolj za toploto kakor modi. Spet zmagujejo jelenovinasti čevlji in čevlji iz sestave jelenovine in usnja.

Barve so pa tako različne, da jih skoraj da ni mogoče popisati. Vinskordeča je zelo priljubljena, posebno v temnih, skoraj črnih odtenkih. Kakor vsako leto bodo Parižanke tudi letošnjo zimo nosile zmerom lepo in elegantno črnino.

ZADOVOLJNI
ste le, kadar dobro in poceni kupite

Zglasite se pri nakupu blaga za moška in damska oblačila v najnovejših vzorcih pri

JANKO ČEŠNIK
LJUBLJANA, Lingarjeva ul

ZAKON GOSPODA TERBRÜGGA

Nemški napisal F. Carlsen

ROMAN

3. nadaljevanje

Štefan Terbrügge je vstopil. Začudeno je pogledal ženo, ki je kakor pripravljena na boj stala pred njim. Bila je mirna, a nenavadno bleda.

Še preden je Štefan utegnil spregovoriti, ga je Magda prehitela:

»Štefan, nekaj ti moram povedati...«

»Ljuba moja, ali je tisto, kar mi nameravaš povedati, nekaj posebnega, ali pa lahko ta razgovor odloživa do jutri? Mislim, da si po tako napornem dnevu pošteno utrujena.«

»Nisem utrujena in tudi do jutri ne morem odložiti najinega pogovora.«

»Dobro, potlej te bom kajpak poslušal,« je dejal Štefan in se spustil v naslanjač.

Magda je globoko vzdihnila; dvakrat je skušala pričeti pogovor, a šele po nekaj trenutkih se ji je utrgala beseda z drhtečih ustnic.

»Dobro veš, da sem se odločila za najin zakon iz enega samega razloga, samo zato, da bi rešila očeta.«

»Vem,« je mirno pritrdil Terbrügge.

»Nisi nam hotel pomagati pod nobenim drugim pogojem.«

»Kam meriš s svojimi besedami, Magda, danes, ko si moja in ko so vse te besede odveč?«

»Ne, niso odveč. Lagala sem ti, ko sem ti obljubila, da bom tvoja žena, ker sem stopila v ta zakon s trdnim sklepom, da ne bom izpolnila obljube, ki si mi jo bil tako rekoč izsilil.«

Pričakovala je nevihto in drhteč se je naslonila na kamin. A nevihte ni bilo. Počasi je dvignila oči in pogledala svojega moža, a prestrašila se je prezira, ki jo je zadel iz njegovih oči.

»Reči hočeš menda, da si postala moja žena samo po imenu, čeprav si vedela, da meni ni do te komedije in čeprav sem ti to pred poroko brez ovinkov povedal. Strahopetno si ravnala, ker si se poročila z menoj samo zaradi koristi, ki ti jih daje najin zakon, hkrati si se pa jasno zavedala, da boš samo jemala, a vračala ničesar, prav ničesar.«

Stegnila je roke proti možu, kakor bi se hotela braniti, a Štefan je trdo nadaljeval:

»Prvikrat govoriva danes na samem, med štirimi očmi, prvikrat, kar sva poročena. Mislim, da bo to tudi zadnjikrat, zato me poslušaj. Prišel sem v tvojo sobo, da ti razkrijem svoje srce, a hotel sem, da boš prej vsa moja, preden ti povem prave razloge, zakaj sem se poročil s teboj, prav s teboj. Prav je, da slišiš te vzroke danes, ta dan, ki naju bo za vekomaj ločil. Moji nameni so bili čisti, ko sem zaprosil za tvojo roko, kajti že zdavnaj sem te ljubil...«

Mladi ženi se je izvil krik groze.

»Čudiš se, da ti tega nisem še nikoli povedal... Vedel sem, da si bila zaročena s svojim sorodnikom Hansom Maltitzom, in mislil sem se pokoriti zli usodi, kajti zdelo se mi je, da mi ni usojeno dobiti tebe, ki sem te ljubil. Dolgo sem trpel in molčal, vse dotlej, dokler se niso pričeli po mestu širiti glasovi, ki so metali na gospoda poročnika nekam čudno luč. Tedaj se mi je zazdelo, da mi je usoda sama dala v roke orožje, da ti odprem oči in da zaigram vlogo božje previdnosti. Človek je pa strahopeten, kadar mora ljubljenemu bitju zadati bolečino; opazoval sem zato tvojega zaročenca in moja opazovanja so okrog njega risala vse ožje in ožje kroge; naposled sem bil popolnoma prepričan, da ga ne obtožujem po krivem. Prav, ko sem svoje opazovanje končal, sem izvedel, da je tvoj oče pred polomom. Ponudil sem mu svojo pomoč, postavil sem mu pogoj: poroko s teboj. To je bila pač edina pot, da te osvobodim tvojega zaročenca in te obvarujem pred življenjem, polnim nadlog in kesanja. Na sebe pri tem nisem mislil, glavno mi je bilo, da pomagam tebi, da tebe rešim. Ako torej tvojemu očetu ne bi zadal tistega usodnega pogoja, ako bi mu pomagal samo iz gole človekoljubnosti, bi se tvoj položaj prav nič ne izboljšal; še več, ostal bi neizpremenjen. Hans Maltitz bi požel koristi vašega novega blagostanja, a ti bi z zaprtimi očmi drvela v svojo pogubo, kakor drvi mušica v plamen svetilke. Zato sem prevzel vlogo zlobneža v tej zapleteni zgodbi; v resnici te je pa le Hans Maltitz pustil na cedilu, kakor sem si bil takoj mislil. Nato je prišel čas najine zaroke; upal sem, da me boš bolje spoznala, a ti si bila vse preveč sebična in malenkostna, da bi doumela, da more človek storiti dobro delo, ne da bi mislil na svojo lastno korist. Bil sem potrpežljiv in sem se premagoval, samo da ti olajšam življenje... Poglej me! Ali misliš, da spadam med moške, ki silijo žensko, naj se jim vda, vedoč, da se vsak njen dih, vsaka njena misel temu upira? A mislil, pričakoval sem, da me boš spoznala, da se boš prepričala o svoji krivdi proti meni in da si boš vsaj želela to krivdo popraviti. Koprnel sem po dobri besedi, vsaj po prijaznem, toplem pogledu... Namesto tega si se hladno in premišljeno pripravila na ta razgovor, pretehtala si besede, ki si me z njimi odbila. Prišel sem k tebi v sobo, da bi ti povedal, kako te ljubim, kako rad te imam... Z neutrudljivo potrpežljivostjo bi te pregovoril, da bi me vzljubila. Ti si se pa izkazala kot bitje brez časti. Poprej, še v času najine zaroke, si se hlinila in nisi pokazala, kako tuj in zoprn sem ti. Dovolila si mi, da sem te poljubljal, namesto da bi me odločno odbila, dokler je bil še čas, da se najina zveza razdre. Svoj pravi obraz si pokazala šele zdaj, ko se čutiš varno. Med nama je vse končano!«

Magdo je prevzel nenavaden občutek. V ušesih ji je bučalo, pred očmi se ji je delala tema in zdelo se ji je, ko da stoji na preprogi, ki se ji izmika izpod nog. Potlej je kriknila, ne da bi sama vedela, zakaj in kako:

»Štefan!«

Bil je že pri vratih, a vseeno se je obrnil. Priskočil je, da jo prestreže, kajti omahnila je na tla.

Globoka omedlevica jo je objela. Štefan jo je dvignil, jo vzel v naročje in jo kakor otroka odnesel na posteljo. Ko je videl njen lepi, bledi obraz na blazinah, negiben in kakor brez življenja, se je njegov gnev na mah razkadil in prevzela ga je strašna tesnoba. Hlastno ji je raztrgal spalno obleko in ji prislonil uho na srce. Utripalo je šibko in neredno. Počasi, počasi se ji je barva vračala v bledi obraz. Tedaj se je Štefan vzravnal in odšel iz sobe.

Ko se je Magda zavedela, jo je objel občutek, ko da je zgrmela v prepad, ki se je šele v poslednjem trenutku rešila iz njega. Skušala se je spomniti, kaj se je vse zgodilo, in počasi, počasi so se ji dogodki kakor v filmu zvrstili pred očmi. Spomnila se je prizora z možem, a glej, nikakšnega olajšanja ni začutila ob misli, da se je tako hitro otresla svojega suženjstva. Kakor žerjavica jo je pekla sramota, ki jo je bil s sleherno besedo raznetil v njej njen mož. Kako ničeva in majhna je bila v primeri z veliko in požrtvovalno ljubeznijo, ki jo je že več let čutil Štefan do nje! Primerjala je Hansa Maltitza s Štefanom in spoznala, kako majhen je bil Hans in kako nevreden velike ljubezni. In Magda Corwynova, ki ni vse svoje življenje poznala razen svoje volje nobene druge, in ki ji je veljala lastna volja več ko vse postave sveta — ponosna Magda je tisto jutro zarila glavo v blazine in zaihtela kakor nebogljen otrok.

III

Ko je Magda drugo jutro prišla k zajtrku, je njen mož že sedel pri mizi. Bral je časopise in jo pozdravil z ravnodušno hladnostjo. Njegove oči se niso kakor po navadi ustavile na njej, ampak so se zagledale mimo nje, nekam v daljavo. Magdo je zazeblo pri srcu, zdelo se ji je kakor žalitev. Tisto jutro je bila lepa kakor zmerom, samo lahna bledica je še spominjala na omedlevico in na noč brez sna. Drugače se je pa počutila spet čisto dobro.

»Ali se bova takoj odpeljala v Beaulieu, Štefan?« je nedolžno vprašala.

»Kakor te je volja, Magda. Jaz pojdem vsekako k svoji materi, ti se pa lahko ta čas popelješ na sprehod po okolici in po mestu, če te mika. Hotelski avto ti je na razpolago.«

Magda se je komaj premagala, da ni užaljeno odgovorila. Ugriznila se je v ustnico, potlej je pa rekla:

»Obljubila sem Fredu, da bom prišla.«

Nič ni odgovoril, ampak se je spet ves zatopil v branje. Lotila se je zajtrka in ni več vpraševala. Ko je pojedla, je odšla v sobo po čepico in plašč. Pet minut nato sta že sedela v avtu.

V Beaulieuju so ju že pričakovali. Sprejeli so ju na moč prijazno; gospa Terbrüggova je najprej objela snaho, potlej je pa potegnila k sebi še Štefana. Zvedela je bila nekaj važnih novic iz domovine in hotela se je glede njih posvetovati s svojim starejšim sinom. Magda je pa sedla k Fredu.

»Kako ljubo mi je, da se lahko s teboj pogovarjam med štirimi očmi!« ji je prisrčno dejal Fred. »Marsikaj imam na srcu, marsikaj te moram vprašati.«

Magda je prijela svojega svaka za roko.

»Ne bom odšla od tod, dokler me ne boš odgnal,« je tiho dejala.

Njegove oči so se zasvetile.

»Ali ni zate prevelika žrtev, podariti bolniku dolgo uro, ki bi jo lahko preživela zunaj v soncu in božji naravi s svojim možem?«

Vprašal je nič hudega ne misleč, a hkrati je izpod pobešenih trepalnic zadel Magdo dolg pogled. Čutila ga je in zardela.

»Rada, zelo rada sem s teboj,« je hlastno dejala. Po glasu je uganil, da je govorila iskreno.

Lahno je vzdihnil.

»Ne zameri mi, ako bom napeljal pogovor tako, da ti bo morda neprijeten, a že snoči sem opazil, kako hladna sta s Štefanom drug proti drugemu, kakor da se ne bi bila vzela iz ljubezni. A veš, Magda, Štefan je vreden cele in popolne ljubezni!«

Magda ni nič odgovorila; nekoliko v zadregi je Fred nadaljeval:

»Ti ga kajpak poznaš šele nekaj mesecev in zato ne moreš vedeti, kakšnega kova človek je. Na zunaj je kajpak tudi hudo čeden, a vse to ni nič v primeri z njegovim značajem, z njegovo dobroto in z njegovim razumom, ki preveva vse njegovo dejanje in nehanje. Štefan bi prav zanesljivo postal velik državnik, a zavedal se je, da je njegova sveta dolžnost prevzeti očetovo podjetje in ga voditi dalje. Zato je odklonil diplomatsko službo. Menda boš zdaj razumela, zakaj ga tako visoko cenim, bolj ko druge ljudi, in zakaj ne razumem, kako more biti ženska, ki jo ljubi, spričo te ljubezni tako hladna...«

»Tega ne razumeš, Fred?« ga je mirno vprašala Magda. »Potem ti tudi jaz ne morem pojasniti. Samo eno bi ti rada povedala: najin zakon se oblikuje in razvija tako, kakor je treba. Vse prihaja samo po sebi, kakor terja neizogibna potreba. Štefan in jaz sva samo gledalca. No, jaz sem popolnoma srečna, a tudi Štefan se mi ne zdi ko človek, ki je nezadovoljen s svojo usodo in s svojim življenjem.«

»Ali bi ti bilo mar ljubo, da bi ne bila v njegovem svetu, v njegovem življenju in da bi si bil zgradil svoj svet, ne glede na tebe in na tvoje želje?«

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike, zapestnice itd. Pere, suši, monga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh

tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

»Dragi prijatelj, to so prazne marnje. Midva s Štefanom sva pač normalen zakonski par, kajpak brez sentimentalnosti. Temu se boš že moral privaditi.«

Fredu se sicer še ni zjasnilo čelo, a Magda je spretno obrnila pogovor na neko knjigo, ki se je zanjo Fred takoj pričel zanimati. Kakor je navada pri živčnih ljudeh, se je tudi Fred pri pogovoru tako razvnel, da sta se mati in Štefan kar začudila, ko sta videla, kako vneto in veselo kramlja z Magdo. Fredove oči so sijale od sreče; njegov obraz je bil veder in svež, in mati, ki je bila hvaležna za sleherni trenutek, ko je njen ljubljenec za hip pozabil na svoje bolečine, je nežno poljubila svojo snaho na čelo. Nad njunima glavama so se strnile oči obeh bratov v dolgem pogledu in smehljaj zadovoljstva je švignil čez bledi Fredov obraz, ko je opazil v Štefanovih očeh izraz sreče.

Štefan in Magda sta se šele zvečer vrnila v hotel.

— — — — — — — — — — — —

Zvečer se je Magda oblekla z nepremagljivo potrebo, da bi bila lepa, kar najlepša, da bi ugajala. Oblekla je enostavno belo, svileno obleko, a čudovito čisto v črtah in okrasju. Bujne lase si je okrasila s srebrnim trakom in dragocenimi peresi. Ko je stopila v hotelsko jedilnico, so se vse oči uprle vanjo in zbudila je pravo senzacijo začudenja sredi tega sveta, sicer vajenega lepote, razkošja in elegantnih žensk. Magda je radovedno ošinila svojega moža, a zaman je iskala odsev svojega uspeha na njegovem mirnem, skoraj da trdem obrazu.

Ugriznila se je v ustnice, a niti za trenutek ni izginil smehljaj z njenih ust; ni hotela pokazati, da je njegova ravnodušnost užalila njeno koketnost in njen ženski ponos. Ni hotela priznati, da jo hudo boli, da je njen mož tako hitro naredil križ čeznjo; čeprav ga ni ljubila, ni mogla — kakor nobena ženska — prenesti, da njene lepote ne opazi moški, ki je ves čas z njo in ob njej. Magda si je dopovedovala, da je to pač edini vzrok njene nejevolje.

Pri sosednji mizi je sedel neki vitek in eleganten gospod s kratko, črno, že nekoliko sivo bradico. Vztrajno je opazoval Terbrügga, potlej je pa z značilno južnjaško živahnostjo vstal in pristopil k njegovi mizi.

»Ali je mogoče, da ste to vi, Terbrügge? Kaj vendar iščete v tem grešnem gnezdu? Menda vas lahko prosim, da me predstavite?«

Zdelo se je, da Terbrüggu ni posebno ljubo, da je srečal tu tega človeka, a vljuden, kakor je bil, je takaj dejal:

»Gospod de Brouck — moja žena!«

Gospod de Brouck je Magdo kar zasul s plazom sladkih in ljubeznivih besed, a njegovi pokloni so bili tako duhoviti in ljubki, da mu jih Magda ni vzela za zlo. Narobe, celo presenetili so jo in všeč ji je bilo oboževanje, ki je tako iskreno sijalo iz Francozovih živih oči. In še preden se je prav zavedela, kaj in kako, jo je že novi znanec pregovoril, da bo po večerji z njim odšla v ‚Sporting Club'.

Ta klub je bil že zato, ker je bilo težko priti vanj brez priporočila in vabila, shajališče igralcev iz tako imenovane ‚boljše družbe'. V veliko kazino ti ljudje niso radi zahajali, ker jim je družba raznih sumljivih tipov, ki jih je tam zmerom dovolj, kratila užitek pri igranju. Štefan Terbrügge je poznal to igralnico še iz prejšnjih let in mu ni bila nič kaj všeč. Vendar se je zavedal, da nima pravice braniti svoji ženi, da si ne bi ogledala ene najnenavadnejših pridobitev moderne kulture. In tako so vsi trije, Štefan, de Brouck in Magda odšli po večerji k morski obali in po beli obrežni peščeni poti proti elegantni, mali igralnici. De Brouck — star znanec v tem elegantnem zabavišču — je kmalu uredil vse potrebno, da so že nekaj minut po prihodu stali sredi velike igralske dvorane.

Pisana slika za velikimi mizami je zbudila v Magdi občutek presenečenja, kakršnega ni še nikoli dotlej občutila. Ženske, ki ni z njimi njena dobro vzgojena mladost nikoli prišla v stik, so se tu prerivale okrog nje in razsipavale z vročičnimi očmi in dehtečimi rokami svoje zlatnike po zeleni mizi. Lesk draguljev se je kosal z jarko lučjo velikih lestencev in opojen parfum je dušil že tako presoparni zrak. Vzlic temu da so bile tu vse misli zgoščene v eno samo, in kljub napetemu ozračju so Magdo tudi tu vsi takoj opazili. Pogledi, polni prijetnega presenečenja, so se ustavljali na njej, objemale so jo oči, ki je v njih gorelo več ko občudovanje. Ta ali oni jo je skušal ogovoriti, a vsi takšni poskusi so se razbili ob ledeni mirnosti te mlade ženske, ki je instinktivno čutila, kako se mora vesti v tej družbi, da ostane zvesta sebi in svoji ženski časti.

Gospod de Brouck se je ustavil pred eno izmed zelenih miz in z vnemarnim gibom potegnil svojo listnico. Vzel je iz nje bankovec za tisoč frankov in stavil na ‚rdeče'. Kroglica se je zakotalila, krupjé je malomarno dejal: »Rien ne va plus«, in kroglica se je ustavila v luknjici.

»Trois, rouge impair et manque,« je povedal krupjé.

Gospod de Brouck je torej priigral tisoč frankov. Ni jih dvignil, ampak jih je pustil na istem mestu. Spet se je zakotalila kroglica, spet je krupjé povedal svojo frazo in kakor prej je zmagalo ‚rdeče'. Zdaj so bili že štirje tisočaki gospoda de Broucka na zeleni mizi. Magda je gledala vse to kakor v sanjah. Igra se ji je zdela nesmiselna, a vznemirljiva. Gospod de Brouck je s prekrižanimi rokami in nebrižnim obrazom stal in gledal tek kroglice. Zdelo se je, da mu prav nič ni mar za denar, za njegov denar, ki je ležal pred njim na zeleni mizi.

Še v tretje se je zakotalila kroglica. Magdi se je zdela pot, ki je tokrat po njej bežala, neskončna. Naposled se je pa kroglica vendarle umirila in ustavila.

»Deset-noir, pair et manque!«

Neusmiljeno so krupjejeve grabljice potegnile štiri tisočake izpred gospoda de Broucka. Na njegovem obrazu se pa ni zganila niti črta.

»Ali gremo dalje, madame?« je vprašal mirno. »Noro sem ravnal; igralec bi moral spraviti denar koj, ko se vloga podvoji; človek je pa že takšen: kadar se mu sreča dvakrat nasmehne, ga zajame občutek prijetnega ugodja in postane predrzen...«

Terbrüggu se je zmračilo čelo, ko je videl, kako se je Francoz meni nič tebi nič prismolil k njegovi ženi in ji stal kar venomer za petami. A ker ni bilo pravega vzroka, da bi se Francoza otresel, je moral molčati. Razen tega je bil de Brouck diplomat in iz zelo ugledne družine, a zgolj zaradi njegove igralne strasti ni imel pravice, da bi ga obsojal ali bil z njim neprijazen, kajti de Brouck je imel cvenka dovolj za takšne vrste zabavo.

De Brouck tisti večer ni več igral, prevzel je vlogo vodnika in razkazovalca. Pokazal je mladi ženi najznačilnejše tipe igralske družbe, pokazal ji je nekaj poklicnih igralcev in nekaj čudakov, ki leta in leta presede vsak večer za zelenimi mizami. Kmalu se je Magdi zazdelo, da je že vse preveč slišala in videla. Namignila je z očmi svojemu možu, naj se poslovita. Štefan se je ves srečen, da bo lahko vendarle že odšel iz te osovražene dvorane, poslovil od Francoza tako na kratko, da se de Brouck menda niti upal ni ponuditi svojega spremstva.

»Ali hočeš, Štefan, da greva še malo na sprehod po parku?« je zaprosila Magda. »Čutim, da moram spet zadihati svež in dober zrak, da preženem iz pljuč soparni in zakajeni zrak, ki sem ga vdihavala še malo prej. Tudi če je bila slika te igralnice na prvi pogled še tako mikavna in omamna, meni se je zazdela kmalu kakor predsobje pekla. Kakšne, od igralske strasti spačene obraze sem videla tam in kakšne ženske!«

Terbrügge se je ustavil in se ji zagledal v obraz.

»Čudno! Jaz sem pa mislil, da ti je bilo tam všeč in da te de Brouckovo govorjenje zanima!«

»Sprva mi je bilo všeč vrvenje tam notri,« je dejala Magda zamišljeno, »a človeških strasti ne smemo dolgo gledati od blizu, ker so nam le prekmalu zazde le spaček prave resničnosti. Tudi de Brouckov mir, ko je izgubil tisočak, je bil samo navidezen, kajti videla sem, kako so se mu roke tresle. Od tistega trenutka, ko sem opazila, kakšna grenka resničnost se skriva za vso to igro, se mi je vse zagnusilo in obšla me je ena sama misel: »Ven! Ne bova več zahajala semkaj, Štefan! Rajši bova uživala čudovito lepoto te narave, ki hodijo mimo nje vsi ti površni ljudje kakor slepci.«

»Kakor boš želela,« je dejal malomarno Štefan. »Samo dvomim, da boš dolgo s tem zadovoljna. Bojim se, da podcenjuješ svojo skromnost in da se boš kmalu pričela strahovito dolgočasiti.«

»Motiš se, pozabljaš namreč, da imam tu nekega prijatelja... Freda!«

Od tistega dne ni Magda nikoli več prestopila praga igralnice. Dopoldne, ko je Štefan urejeval svojo pošto, je zahajala na teraso in opazovala pisano družbo, kajti tudi še tako strastni igrači so pričenjali igrati šele po dvanajsti uri. Tu na terasi in na promenadi je bila vsak dan prava razstava elegantnih oblek in lepih žensk; kajpak je Magdo vse to že zaradi njenega prirojenega okusa in njene ljubezni do vsega lepega zelo zanimalo.

Že prvi dan se ji je pridružil de Brouck in kaj hitro se mu je posrečilo, da je zabrisal v njej neprijetni vtis, ki ji je ostal že izza večera v igralnici. Kramljal je duhovito in zabavno in se izogibal slehernemu pogovoru o hazardu, saj je z zanesljivim instinktom svetovnjaka, vajenega družbe, začutil, da je ta pogovor Magdi zoprn. Tudi njegova ljubeznivost se je gibala v pravih mejah; pazil je namreč, da se mu ni izmuznil kakšen prevnet poklon ali kakšna dvoumna šala. Skušal se je pač mladi lepotici, tako drugačni od vseh drugih, ki jih je vsak dan srečaval na rivieri, približati tako, kakor bi bilo njeni nežni, ponosni ženski naravi najbližje. Njegova taktika je imela toliko uspeha, kolikor je njegovo dvorjenje ugajalo Magdi; mlada žena ni v svoji nedolžnosti niti slutila, da se pod to prijateljsko krinko skriva poželenje, ki nima nič skupnega z ljubeznijo in drugimi plemenitimi čustvi.

Ob dvanajstih je Štefan prišel po Magdo na teraso in ker je de Brouck navadno ob tem času odšel v igralnico, sta se zakonca sama vrnila v hotel na kosilo.

Terbrügge je bil sicer s svojo mlado ženo še zmerom zelo vljuden, posvečal ji je mnogo ljubeznivih pozornosti, a vendar je Magdo pogosto zazeblo v dno srca, ko ji je pogled nehote obstal na ostrih črtah njegovega obraza, ki je postal po tistem usodnem dnevu še trši. Vedela je, da ga je užalila, in rada bi vse popravila, a on se je ogradil s tako visokim zidom molka in zapetosti, da njeno razvajeno srce ni imelo dovolj poguma, da bi tvegalo odklonitev.

Tako so postajali dnevi neznosni, vzlic lepoti, ki jo je pila v globokih požirkih. Edini svetli trenutki so bili obiski v Beaulieuju. A tudi tam so po kratkem izboljšanju Fredove bolezni napočili spet mračni dnevi, dnevi, ko je trpel Fred prehude bolečine, da bi mogla brat in snaha priti k njemu v vas. Nihče se mu ni smel približati v teh dneh trpljenja, nihče razen matere, ki je edina znala sina potolažiti.

V takšnih dneh je nekaj gnalo Magdo, da bi pokazala svojemu možu, bodisi s stiskom roke ali pa s toplo besedo, da trpi in čuti z njim, a njegov pogled jo je zmerom zavrnil in tako je sleherna njena želja po duševnem zbližanju že v kali zamrla.

Zdaj sta bila že dva tedna v Monte-Carlu, vendar še nihče ni mislil na vrnitev, čeprav je delo klicalo Štefana domov. Sicer pa, kdor je videl ogenj v bolnikovih očeh, kadar je brat stopil v sobo, in zadovoljni smehljaj na njegovem obrazu, kadar je Magda v vedrih urah sedela ob njegovem ležalniku, mu kaj brala ali se pa z njim pogovarjala, bi pač tudi ne imel poguma vzeti bolniku še to edino, borno veselje.

Gospa Terbrüggova je imela z bolnim sinom toliko opravka, da se ni utegnila posvečati Štefanovemu mlademu zakonu. Zato še opazila ni nenavadno hladnega Štefanovega razmerja do njegove žene. Magda pa, ki je sprejemala njeno materinsko ljubezen zmerom z občutkom nekakšne krivde, je storila vse, da bi gospa ne izvedela, kako tuja sta si s Štefanom.

Neko jutro je prinesla mala Georgetta v Magdino sobo velik šopek parmskih vijolic, na svilenem traku je pa viselo drobno pisemce. Darilo je poslal de Brouck, v pismu je pa napisal nekaj hrepenečih, strastnih ljubezenskih stihov. Ko jih je Magda prebrala, jo je prvikrat iz teh nekaj vrstic oplazil vroč zubelj Francozovega poželenja. Zgrozila se je in neprijetno ji je bilo, zato je pismo pri priči strgala in ni Štefanu niti besedice črhnila o njem.

Nadaljevanje prihodnjič

Francoski napisal
ARMAND MERCIER

Ljubezenski roman

Osveta indijske boginje

5. nadaljevanje

Lady Smart-Millerjeva se je nasmehnila:

»Kajne, takoj se opazi, da nisem Angležinja?«

»Britanski imperij obsega ves svet.«

»Da, tako dobesedno, da sem jaz — rojena Bengalka — kot žena sira Williama Smart-Millerja zares prava Angležinja... in kristjanka, isn't true*?« je vprašala mlada žena.

»Indeed**, Dafna,« je pritrdil bolnik in stisnil ženi roko. »Angležinja, protestantka in popolnoma odtrgana od Indije in hinduizma...«

Avto je zmanjšal hitrost. Prikazale so se prve hiše nekega mesteca.

Harry Wilkins se je obrnil in nam dal znamenje, da bi rad nekaj povedal. Spustil sem steklo, ki nas je ločilo od šoferjevega sedeža.

»Saint-Florentin,« je javil tajnik. »Ali se želite ustaviti?«

»Kje bomo zajtrkovali?« je vprašal Smart-Miller.

»V Tonnerru; do tja imamo še 28 kilometrov.«

»Prav, peljimo se dalje, to mi je ljubše.«

Avto je švignil skozi mesto, zdirjal čez reko in krenil na široko cesto, držečo tja do Ženeve.

Pol ure nato smo se ustavili pred nekim hotelom v Rue du Pont. Bili smo v Tonnerru.

Naš prihod je bil za male kraje, kjer smo se ustavili, vselej dogodek. Spričo obeh velikih ‚Cadillacov', Indijčevega turbana in toliko ljudi, ko so se trudili okrog bolnika in njegove ljubke spremljevalke, je hotelskemu osebju kar sape zmanjkovalo. Ljudje so bili bolj vajeni hrupnega govorjenja trgovskih potnikov, in hotelska vozarna, ki so jo ošabno krstili v ‚garažo', je imela pod streho pač pogosteje kakšnega ‚Citroena' kakor pa ‚Rolls-Roycea'.

Tudi v Tonnerru običajen sprejem kakor drugod. Na naše znamenje s trobljo se je pri vratih prikazal hotelski vratar. Ko je zagledal ‚odlične goste', je zavpil v hišo — še preden je prišel odpirat avtomobilska vratca — nekaj hlastnih besed. Pritekel je hotelir, za njim pa še njegova žena, na oknih so se prikazale glave dekel, skozi neka priprta vrata smo pa zagledali belo čepico radovednega kuharja.

Sir W. Smart-Miller se je želel v hotelskem salonu najprej nekoliko odpočiti, potlej se pa pogovoriti s svojim tajnikom o nadaljnjem sporedu našega potovanja. Jaz sem šel medtem v mesto, da si ogledam grad uzèških vojvod, ki ga vodič našteva med znamenitostmi, vrednimi ogleda.

Gruča fantalinov je obkrožila oba avtomobila, tako da sem si moral krčiti pot izmed njih.

Tlakovana cesta se je zdela v opoldanskem soncu zapuščena in tiha. V bližini bolnišnice sem za trenutek obstal pred izložbo neke trgovine s klobuki. Pa ne zato, da bi hotel kaj kupiti; samo zato, da se pogledam v zrcalu in si popravim ovratnico.

Neverjetno, kako nečimrn sem postal v teh dveh dneh.

Ko sem stal pred izložbo, sem v zrcalu na lepem zagledal na drugi strani ceste lady Smart-Millerjevo. Bila je sama. Delal sem se, kakor da je nisem opazil, in sem šel počasi dalje. Lady Smart-Millerjeva pa za menoj.

Morebiti me bo došla, sem si mislil in se naslajal ob možnosti, da bi si ogledal grad iz XVI. stoletja v družbi ljubke Dafne...

Počasi sem stopal čez trg pred bolnišnico in obstal pred prodajalno nekega urarja. Še nikoli poprej se nisem tako živo zanimal za budilke in stenske ure!

Preteklo je nekaj sekund. Cesta, po kateri bi moral kreniti, se je dva koraka pred menoj razširila v trg. Obrnil sem se. Zakaj ne bi smel lady Smart-Millerjeve kar počakati? Toda nič več je ni bilo za menoj! Toliko da sem jo še videl, ko sta s Harryjem Wilkinsom, ki jo je očitno čakal, izginila v smeri proti postaji.

Gradu Uzèsa si nisem več ogledal.

Po zajtrku v hotelskem salonu, kjer je bila miza pogrnjena samo za nas, smo se odpeljali dalje proti Dijonu.

»Od vsega obeda bi me mikala ena sama jed,« nam je priznal sir William, ko smo dirjali po cesti proti Montbardu, »okusno pecivo, ki so vam ga servirali kot posebnost tega kraja.«

»Sirova pogača,« je dejala mlada žena.

»Saj je res izvrstna,« sem potrdil, »toda diabetikom je strogo prepovedana.«

»Prav zato mi je tako dišala!« je vzdihnil bolnik. »Povejte, doktor,« je nadaljeval, »kaj ste videli lepega na svojem sprehodu po mestu?«

»Dve lepi stavbi: bolnišnico in grad Uzès. Toda samo od zunaj! Bal sem se, da se ne bi zakasnil, zato si nisem utegnil ogledati notranjščine.«

»In ti, srček?« je vprašal sir William. »Ali si imela kaj več sreče kakor doktor?«

»Še manj!« je smeje se odgovorila mlada žena. »Šla sem sama na sprehod in spotoma videla rotovž in železniško postajo. Toda za oboje je bilo škoda poti...«

Glej... glej... Lady Dafna je šla resda sama v mesto, toda spotoma se je sešla z mistrom Wilkinsom, a on vendar dobro ve, kaj je v krajih, skozi katere potujemo, znamenitega...

Avto je na lepem nekoliko obrnilo; šofer je zavrl, kratek sunek in avto se je ustavil.

»Pneumatika je počila,« je povedal tajnik in skočil iz avtomobila.

Šofer je slekel svoj beli plašč in se pripravil, da bi pod os kolesa potisnil navor.

»Boljše je ‚da za nekaj trenutkov izstopite,« je svetoval Smart-Miller.

Ponudil sem mladi ženi roko v oporo. Za nami se je ustavil drugi avto. Šofer je prišel pomagat svojemu tovarišu.

Harry Wilkins je razgrnil po sedežu zemljevid in se poglobil v študij naše poti. Spustil sem se po pobočju nizdol do grma divjih vrtnic in prinesel nekaj razcvelih vejic, katerih preprosta oblika in bledorožnata barva nista bili nič manj ljubki kakor dragoceno cvetje v bolnikovi hotelski sobi.

Lady Dafna je stala na cesti in opazovala okolico. Iz svoje torbice je vzela drobno svetlo cigareto; zagledala se je v oddaljeno gričevje zlate obali in vnemarno spuščala oblačke dima v zrak.

»Dovolite, madame, da vam namesto orhidej ali nageljev izročim te skromne poljske cvetlice?«

Pogledala me je s svojimi velikimi očmi in je s smehljajem vzela vejice.

»Hvala!« je dejala. »Dala jih bom svojemu možu, saj veste, kako ljubi cvetlice.«

»En cvet bom pa vseeno obdržala,« je dostavila, odlomila vrtnico in jo pripela na plaščev revêr.

Potlej je stopila v avto in položila šopek zraven sira Williama.

Kolo so med tem časom izmenjali. Šofer se je pripravil, da sede nazaj na svoje mesto ob krmilu.

»Ali lahko poženemo?« je vprašal Harry.

»Lahko!« je odvrnil bolnik. »Pred Dijonom se bomo pa spet ustavili, da nam boste lahko poiskali sobe v hotelu.«

Z glasnim ropotom svojih osmih cilindrov je veliki avtomobil švignil po gladki cesti.

Smart-Miller je zadremal. Njegova bleda glava je z zaprtimi očmi slonela na shujšanem životu in se je pri slehernem sunku avtomobila rahlo zamajala sem in tja.

Lady Smart-Millerjeva je gledala skozi steklo. V primeri z nežno rožnato barvo divje cvetlice v gumbnici njenega plašča se je zdela okrasta barva njene polti še bolj rumenkasta ko sicer.

Montbard. Vegast cestni tlak. Hiše tik ob prekopu Bourgogne, most čez deročo reko, potlej spet bela, široka, prašna cesta...

Tudi lady Smart-Millerjeva je zatisnila oči. Vročina in tresenje prožnega voza morata človeka zares uspavati. Toda preveč neudobno sedim, da bi se jima mogel pridružiti! Med tajnikovim in šoferjevim hrbtom vidim avtomobilsko stikalno ploščo: uro, stikalne gumbe, žarnice in trak brzinomera, čigar bele številke polze na črnem polju v majhnem pravokotniku zdaj na levo zdaj na desno, s kakršno hitrostjo pač drvi avtomobil.

Cesta je zdaj še dosti dobra; kakor črna kača se vije med dvema vrstama platan. Moj pacient spi. Ozki trak brzinomera počasi drsi naprej: 75, 80, 85... Avto drvi, drvi...

Čudno: kako različna sta oba zakonca! Sir W. Smart-Miller sedi s pobešeno glavo, z brado na prsih, usta ima malce odprta, od časa do časa zasmrči. Objel ga je globok spanec. Njegova žena se je naslonila nazaj in zdaj počiva, ne da bi bilo to njeni lepoti in ljubkosti količkaj v škodo. Mišice na njenem obrazu so sproščene in se zde še nežnejše kakor v budnem stanju. Da bi se mogla udobneje nasloniti, je bila odložila klobuk. Temni lasje ji padajo globoko na lepo čelo, prehajajoče v ozek nos z majhnimi nosnicami. Dolge trepalnice na zaprtih vekah mečejo na lica vijoličasto senco in okrog ljubkih rdečih ustnic se ji v spanju riše črta, ki daje očarljivemu obrazku izraz razvajenega otroka... Če jo tako gledaš, ne veš prav: ali res spi, ali pa sedi le kot model za ‚Sliko speče žene'?...

Pozno je že; koliko listov sem nocoj že popisal? Na vsaki strani odkrijem pri branju izraze občudovanja lady Smart-Millerjeve... Ali ima to kakšen smisel? Mar ni dovolj lepo, da si smel svoje borno življenje zamenjati za življenje milijonarja? Ali hočeš poleg tega imeti še ‚čustva'?

Ob petih smo prispeli v Dijon.

Harry Wilkins se je bil kakor običajno odpeljal z drugim avtomobilom naprej. Ko smo se ustavili ob prekopu, da bo medtem utegnil pripraviti v mestu vse potrebno, je lady Smart-Millerjeva zložila na usnjeni sedež ves komplicirani arzenal svojih toaletnih potrebščin iz želvovine in zlata, si popravila pričesko, se napudrala in si klobuk dela na glavo; potlej je prišla k meni na breg, kjer sem kadil cigareto, in me prosila za ogenj. Divja vrtnica na njenem plašču je bila od vročine že čisto ovenela.

»Kako minljiva je vendar lepota takšnega cveta,« sem pripomnil. »Komaj v dobri uri je izgubil ves svoj čar.«

Pobesila je pogled na svojo gumbnico:

»Meni pa še zmerom ugaja,« je rekla...

In vendar sem včeraj opazil, da je malomarno vrgla proč stokrat lepšo in stokrat bolj svežo vrtnico...

1. junija.

Še zmerom smo v Dijonu.

Stanje mojega pacienta mi prav nič ne ugaja. Zato sem prosil lady Smart-Millerjevo, naj izposluje, da bi še en dan ali dva počivali, preden nadaljujemo potovanje. Sir William je bil s tem takoj zadovoljen. Da povem po pravici: strahovito je upadel. Snoči, preden sem šel spat, sem stopil v njegovo sobo, ker se mi je zdel ob našem prihodu silno izmučen. S široko odprtimi topimi očmi je ležal na ležalniku in sunkovito dihal, kakor bi bil omamljen. Mojega prihoda sploh ni opazil in ko sem ga nagovoril in ga vprašal po zdravju ter mu svetoval, naj leže v posteljo, se je zdrznil kakor bi ga bil zdramil iz morečih sanj.

Pozvonil sem Mitri, potlej sem se pa vrnil v svojo sobo. Zmerom spiva drug poleg drugega. In zmerom stanujeta lady Dafna in njen neločljivi tajnik na drugem koncu hodnika. Takšna oddvojenost bi utegnila biti gol slučaj, če se ne bi bilo to tako redno ponavljalo, da sem moral slutiti neki namen. Sicer pa zadeva nikakor ni nova in me ne preseneča! Sir William je star mož — vsaj na zunaj — in bolan. Njegova žena je ljubka in mlada, premlada za takšnega šibkega in bolehnega človeka. Harry Wilkins je ko nalašč, da poleg službe ‚gospodovega' tajnika opravlja tudi dolžnosti ‚gospenjinega' ljubimca in tako izpolnjuje klasični trikot...

Neizpodbitno je torej: Smart-Miller je žrtev iznevere. No, in? Kaj mi je to mar? Ali dobim zato manj denarja, ki naj me preskrbi za bodočnost in ki sem samo zaradi njega k takšnim veseljem sprejel svojo službo? Ne! Zakaj torej, se vselej sprašujem, zakaj prav za prav vse to pišem; in zakaj skušam razgaliti svoje najnotranje misli, kar navsezadnje niti ni tako lahko!

Le ne tako neodkritosrčno! Imej pogum in napiši: ljubosumen si na Harryja Wilkinsa, nevoščljiv si mu... Že od prvega trenutka te je uklela Dafnina lepota in zdaj, ko te je slučaj pripeljal v njeno bližino, te njena prisotnost slepi, kakor veščo petrolejka.

Ali je to pametno? Ali ti je v korist?

Nikakor ne! Noro je to.

2. junija.

Pravkar sem se vrnil s sprehoda. V družbi lady Smart-Millerjeve sem si ogledal Dijon. Harryja Wilkinsa je potreboval njegov gospod, zato ni mogel iz hotela. Izrabil sem ugodno priložnost in sem ‚slučajno' odšel zdoma ravno v trenutku, ko je šla tudi mlada žena ven. Srečala sva se v veži.

»Ali kaj poznate Dijon, gospod doktor?« je vprašala.

»Danes sem prvič tukaj, madame, vendar sem natanko poizvedel vse, kar si je vredno ogledati...«

»Ali mi hočete biti vodnik?«

»Z največjim veseljem,« sem odgovoril.

Ustavila sva praznega izvoščka in sva se odpeljala po glavni ulici. Bilo je krasno! Ogledala sva si katedralo St. Bénigne, cerkev Naše gospe, muzej z grobovoma Filipa Drznega in Ivana Neustrašnega in druge čudovite srednjeveške zgradbe. A tudi če bi stal pred še tako borno kočo, bi se mi takrat zdela očarljiva!

Kaj sva govorila? Običajne vsakdanjosti. In vendar me je površno čebljanje njenega melodičnega glasu močneje priklenilo, kakor še tako zanimiv pogovor s sirom Williamom...

Ena sama njena pripomba se mi je globoko vtisnila v spomin. Ko sva ogledovala palačo vojvode Burgundskega, je rekla lady Smart-Millerjeva, da bi rada živela v tisti dobi, da bi sama doživela moč, drznost in gospodovalnost teh mogočnikov!

»Ali mar družba, ki ji pripadate, ni vredna teh mogočnikov?« sem odvrnil. »Dandanes vlada denar ves svet, ‚Cadillac' nadomešča čistokrvnega belca in čeprav danes nihče ne nosi čelade in oklepa, vam da čekovna knjižica prav takšno veljavo in isto spoštovanje kakor orožje in bojna oprema takratnih fevdalcev. Ali nimate torej vsega, česar vam srce poželi?«

»Videz pogosto vara! Kdo vam pravi, da se za tem razkošjem, za to navidezno srečo ne skrivajo nemir in skrbi, ki človeku zagrene vse življenje?«

Nisem mogel ugovarjati. Da, stanje njenega moža daje mladi ženi dovolj vzroka za nemir... Kako minljive so zemeljske naslade!... Zdi se, da je nekaj resnice v izrekih: »Denar sam ne prinaša sreče«, »Zdravje je največje bogastvo«.

Bogastvo, mladost, lepoto: vse te tri dragocene darove imate, Dafna, in vendar — pravite — vas mori skrb? Nikoli ne bi mislil, da vas tako daje skrb za zdravje vašega moža!

Ali sem jo po krivem osumil? Ali vlada morebiti med njo in Harryjem le ono anglosaško tovarištvo, ki mu je sleherno toplejše čustvo tuje? In vendar: lady Smart-Milherjeva nima niti videza niti hladnosti kakšne severnjakinje...

Na čem potlej prav za prav temelji moje sumničenje? Obed v dvoje v restavraciji, skupni sprehodi, stikajoči se sobi v hotelu? Morda bodo tudi mene kmalu videli pogosto v njeni družbi, in vendar ne bom v tem videl prav nič nepoštenega!

Kako neumni so ljudje! Vsak občutek si že v kali zagrene s sumničenjem. Tale mlada žena, skrbi za svojega moža, za svojo bodočnost, in zraven je še sama v tuji deželi: ali ni mar naravno, da se hoče nekoliko razvedriti in da išče družbe s svojim sopotnikom? Ali je treba précej misliti kaj slabega?

Dafna, pošteno se kesam. Oprostite, da sem podvomil o vaši kreposti, o vaši ljubezni... Zdaj, ko verujem v vašo zvestobo, mi srce prekipeva od neizrekljivega veselja (ker me mineva sum) — hkrati pa tudi od rahlega kesanja...

Mister Harry Wilkins, zdaj ste mi že veliko simpatičnejši!

(Dalje prihodnjič)

* Mar ne?
** Res je.

Za nego kože!

SOLEA
Milo in krema

Humor in anekdote

Raztresenost

Nemški kemik Bunsen (1811—1899), soodkritelj spektralne analize, je bil v družbi pogosto zelo raztresen. Nekoč je njegova soseda pri mizi dejala, da ji je zelo žal, ker nima otrok. Bunsen jo je pa vprašal: »Ali ima vaša gospa mama kaj otrok?«

Sosedin molk je učenjaka zdramil in hotel je popraviti svoje čudno vprašanje.

»No, da, saj bi bilo možno, da bi bila nerodovitnost v vaši družini dedna.«

Prav tako je...

»Očka, zakaj si pa zaročenca na civilnem uradu podasta roke?«

»Ah, to je samo navada; v resnici je pa prav tako, kakor če si podasta rokoborca roki pred borbo.«

Kar je še boljše

Med slavnimi nemškimi zdravniki je bilo nekaj takšnih, ki niso bili samo prijatelji, temveč tudi dobri poznavalci izvrstne kapljice.

Profesorja Virchowa (1812—1902) je nekoč povabil njegov prijatelj na posebno odlično kapljico iz svoje kleti. Ko je Virchow z velikim užitkom spil kozarec starega mozelskega vina, ga je prijatelj, namesto, da bi mu še enkrat natočil, vprašal: »No, dragi prijatelj, kaj si moreš misliti boljšega ko kozarec mozelčana?«

Virchow je odgovoril lakonsko, a jedrnato: »Polno steklenico.«

Škotska

Neki Škot se je sestal s svojim dekletom. Da je ne bi bilo treba peljati v kakšno kavarno, se je ure in ure sprehajal z njo po mestnem parku. Ko se je dekle od lakote skoraj zgrudila, ni imel drugega izhoda, ko da ji je kupil obložen kruhek. Stal ga je šiling. Komaj je bila dekle doma, jo je popadla sveta jeza. Sedla je v taksi in se peljala na njegov dom. Z zaničevanjem je vrgla skopemu kavalirju šiling pod noge. Škot se je mirno sklonil, pobral denar in ga spravil v denarnico.

»Moj Bog,« je dejal, »saj bi mi ga lahko tudi jutri vrnili.«

Prvi dopust

Ameriški avtomobilski tovarnar Ford je imel nekoč smolo, da je dvigalo, ki se je v njem peljal, obtičalo med nadstropji. Ure in ure je moral stati v dvigalu, preden so ga rešili. Vsi so se tresli pred gospodarjevo jezo, a Ford je, v veliko začudenje svojih uslužbencev, gledal na vso zadevo humoristično, kajti vzkliknil je: »Po osmih letih sem vendar dobil prvi dopust!«

Ah ti otroci!

Petra so poslali v trgovino s perilom, da bi kupil očetu ovratnik.

»Kakšnega ti pa naj damo?« je vprašal prodajalec. »Morebiti takšnega, kakršnega imam jaz?«

»Ne,« je odgovoril Peter, »čistejšega!«

Milo za drago

Grški filozof Diogen (412—323 pr. Kr.) je sedel pred svojim sodom in čistil zeljnato glavo. Aristip, grški filozof (435—356 pr. Kr.) je šel mimo njegove ‚hiše' in porogljivo vzkliknil: »Hej, Diogen, če bi živel med ljudmi, ti ne bi bilo treba zdaj čistiti zeljnatih glav!«

Ne da bi dvignil oči od dela, je filozof mirno odvrnil: »Če bi se ti, Aristip, zadovoljil samo z zeljnato glavo, se ti ne bi bilo treba hliniti in prilizovati, da lahko živiš med ljudmi!«

Zmotil se je

Zdravnik: »Jedi morate bolje prežvečiti! Zakaj vam je pa Bog dal zobe?«

Bolnik: »Prosim, oprostite! Zobe sem si pa kupil sam.«

VSAK TEDEN DRUGA

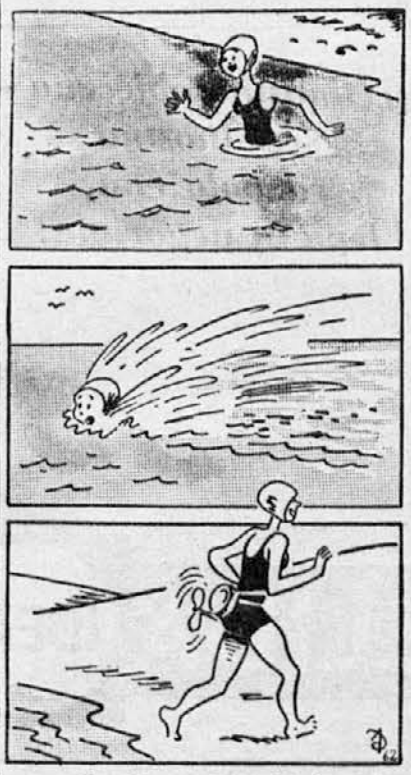

Nov izum za neplavače

Novela „Družinskega tednika“

Plačan plesalec

Napisala Livia Neumannova

Ura je odbila pet in v baru je še malo gostov sedelo okrog miz. Živo rdeča luč je razsvetljevala bar in nekam zdolgočaseni orkester je raztrgano igral neko tangovsko melodijo; najeti par je hladno in poslovno drsel po parketu.

»Dober dan, gospod Gaston,« je pozdravil plačilni pred garderobo nekega gospoda, ki bi ga človek glede na njegovo skrbno in gosposko eleganco imel nehote za filmskega igralca. Bil je lep kakor Clark Gable in eleganten ko angleški lord. Obdajal ga je vonj diskretnega parfuma.

Medtem ko je odlagal plašč, obšit s perzijskim krznom, si je skrbno ogledal v zrcalu svojo obleko in ovratnico in se pogladil po glavi. Na njegovi roki se je bliščal neverjetno velik dragulj. Gledaje se v zrcalu, je vprašal:

»Ali je že kaj ljudi?«

»Za zdaj še bolj malo...« je odgovoril plačilni.

Gospod Gaston je prikimal in samozavestno in prožno zavil v bar in sedel za neko mizo. Dame so ga takoj opazile. Dve sta sedeli Gastonu nasproti, na videz, najboljši prijateljici; sinje oblečena plavolaska in črnolaska v temnordeči obleki. Ti dve dami sta se takoj začeli spogledovati z Gastonom in tekmovati med seboj. Toda gospod Gaston se je priklonil neki tretji dami za ples. Medtem ko je z njo plesal, so prišle tri nove dame: starejša, mlajša in prav mlada. Najmlajša je imela šele sedemnajst let; imela je rojstni dan in zato sta jo njena babica in njena mama vzeli s seboj na zabavo.

Sedemnajstletna damica je imela praznično rožnato obleko in razgaljena ramena; malo jo je mrazilo; radovedno in razburjeno hkrati je gledala okrog sebe in ko je zagledala gospoda Gastona, ji je zastal dih. Pravkar je plesal s plavolasko v sinji obleki in se spogledoval s črnolasko v rdečem. Ko se je ples končal, je mati poklicala plačilnega in se z njim nekaj zmenila; potlej je pa plačilni z diskretno malomarnostjo stopil k mizi gospoda Gastona in mu nekaj zašepetal.

Drugi ples je plesal gospod Gaston z mlado damico...

»Pomislita, plemenitega rodu je in je bil nekoč konjeniški častnik...« je po plesu razburjeno pripovedovala sedemnajstletna svoji mami in babici. Strašno, kaj ne? In pomislita, strasten športnik je. V St. Moritzu je že večkrat dosegel prvo mesto...«

»Koliko naj mu prisodimo?« je potolaženo vprašala mati babico.

»Pomisli, prej je bil filmski igralec...« je razburjeno pripovedovala plavolaska črnolaski. »Prav takrat, ko je začel v Berlinu svojo kariero, ga je doletela strašna nesreča; pomisli, njegov glas ni bil primeren za zvočni film! Pri vsem tem ima pa tako lep kovinski glas... Poslušaj, vprašal me je, ali bi se lahko še kdaj videla — moj Bog, seveda! Nikar ne delaj takšnega obraza, kakor da bi...«

Gaston je imel čedalje več dela. Vstopila je družba dveh gospodov in neke dame. Dama je bila tako spretno našminkana, da je bila pri večerni razsvetljavi videti prava lepotica. Eden izmed obeh gospodov je bil njen prijatelj, drugi njegov prijatelj. Oba sta bila že priletna in plešasta.

Gaston je družbo takoj opazil. Ko je zaigrala godba, je že stal pri njihovi mizi in se priklonil.

»Plačan plesalec...« je po kratkem precenjevanju ugotovil prijatelj in malomarno pokimal.

»Mož po mojem okusu...« je mislila prijateljica in ga je v mislih že varala.

»Najbrže je opazil, da ne plešem, in upa, da bo dobil posebno nagrado!« je dobrodušno dejal prijatelj, ko se je dama vrnila.

Zaničljivo ga je pogledala in hladno odgovorila:

»Motiš se, on pleše z menoj, ker mu je to v zabavo. V Monte-Carlu je zaigral svoje premoženje in zdaj mora živeti od tega, kar mu je bilo nekoč v razvedrilo...«

»Tako?...« je menil nekam spoštljivo plešasti gospod; ko je najeti plesalec spet prišel, ga je že grozeče pogledal.

»...in dame?« ga je vprašala, ko sta preplesala že polovico tanga.

»Vidite, tu se pa držim načela. Nočem se na nobeno navezati. Življenje ima le tedaj svojo vrednost, če uživamo samo njegovo sončno stran. Kratka, bežna opojnost; nočem se vezati kakor drugi; srečen sem le zdaj, ko doživim s kakšno žensko nepozabno urico in potlej spet z drugo — od vsega mi ostane le sladek spomin...«

Lepa dama je počasi pobesila veke. Njegovo mnenje se je čisto ujemalo z njenim. In ko se je medleči ples končal, je stisnila v plesalčevo roko ozko, dehtečo posetnico...

V odmoru je gospod Gaston šel v barsko vežo, da si pred ogledalom napudra potni obraz, potlej je pa stopil v telefonsko celico.

»Halo!« je poklical. »Da, Mici, jaz sem, dober dan. Kaj je novega?«

»Nič dobrega,« je rekel ženski glas na drugem koncu žice. Poklicala sem te zato, ker nimam denarja. Čevljar je bil tu in morala sem mu dati zadnjih pet šilingov. Zdaj pa moraš priskrbeti kaj za večerjo.«

»Prekleto...« je zaklel gospod Gaston. »Kaj naj pa prinesem?«

»No, prinesi dve klobasi, za malega pa mleko in zdrob...«

»Dobro,« je dejal gospod Gaston. »Ali si mi oprala drugo svileno srajco?«

»Sem, sem, Gustl.«

»Torej na svidenje, Mici.«

»Na svidenje, Gustl.«

Plesalec je odložil slušalko in potegnil iz žepa denarnico. Začel je preštevati in računati: »Deset, dvajset...« en šiling pet in sedemdeset. Dobil bom denar še od današnjega popoldneva; potlej še denar, ki mi ga bosta dali spremljevalki mlade damice. Cenim ju na pet šilingov. Še zmerom ne bo dovolj, da plačam premog... Poleg vsega pa dolgujem še plačilnemu tri šilinge.«

Gospod Gaston je nabral čelo v gube in spravil denarnico v žep. Dišeča posetnica je plahutajoče in neopazno padla iz njegovega žepa na tla. Gaston je stopil iz celice prav v trenutku, ko je orkester spet zaigral: »Parlez moi d'amour...«

Gospod Gaston se je pogledal v zrcalu, si skrbno popravil obleko in ovratnico in si je z roko, ki se je na njej svetil neverjetno velik dragulj, pogladil lase.

Potlej je šel s poskočnim korakom in samozavestno v bar. (ba)

Radio Ljubljana od 13. do 19. oktobra 1938.

ČETRTEK 13. OKTOBRA

12.00: Plošče ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Plošče ■ 14.00: Napovedi ■ 18.00: Radijski orkester ■ 18.40: Slovenščina za Slovence ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: 10 minut zabave ■ 20.00: Akademski pevski kvintet ■ 20.45: Radijski orkester ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Šornov šramel kvartet ■ Konec ob 23. uri.

PETEK 14. OKTOBRA

11.00: Šolska ura ■ 12.00: Plošče ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Opoldanski koncert Radijskega orkestra ■ 14.00: Napovedi ■ 18.00: Ženska ura ■ 18.20: Plošče ■ 18.40: Francoščina ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Izseljeniške zanimivosti ■ 20.00: Radijski orkester ■ 21.10: Chopinov klavirski večer ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.30: Angleške plošče ■ Konec ob 23. uri.

SOBOTA 15. OKTOBRA

12.00: Plošče ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Plošče ■ 14.00: Napovedi ■ 17.00: Otroška ura ■ 17.40: Plošče ■ 17.50: Beseda k prazniku ■ 18.00: Radijski orkester ■ 18.40: Odlomki iz Črne gore ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Pregled sporeda ■ 20.00: O zunanji politiki ■ 20.30: X. večer muzi-komedijantov ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Plošče ■ Konec ob 23. uri.

NEDELJA 16. OKTOBRA

8.00: Plošče ■ 8.15: Saksofon solo s spremljevanjem klavirja ■ 9.00: Napovedi, poročila ■ 9.15: Plošče ■ 9.45: Verski govor ■ 10.00: Prenos cerkvene glasbe iz stolnice ■ 11.00: Reproduc. koncert na vurliških orglah ■ 11.30: Koncert ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Pevski koncert Celjskega okteta ■ 14.00: Plošče ■ 17.00: Kmet. ura ■ 17.30: Plošče ■ 18.00: V. Baebler: Predsednik vseh predsednikov, veseloigra ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Zabaven pisan večer ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Prenos lahke glasbe iz kavarne Nebotičnik ■ Konec ob 23. uri.

PONEDELJEK 17. OKTOBRA

12.00: Plošče ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Opoldanski koncert Radijskega orkestra ■ 14.00: Napovedi ■ 18.00: Zdravstvena ura ■ 18.20: Plošče ■ 18.40: Kulturna kronika ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Zanimivosti ■ 20.00: Rezervirano za prenos ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Radijski orkester ■ Konec ob 23. uri.

TOREK 18. OKTOBRA

11.00: Šolska ura ■ 12.00: Plošče ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Opoldanski koncert Radijskega orkestra ■ 14.00: Napovedi ■ 18.00: Radijski šramel ■ 18.40: Vzgoja v družini ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Vesela kronika ■ 20.00: Slovenski vokalni kvintet ■ 20.45: Koncert Radijskega orkestra ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Plošče ■ Konec ob 23. uri.

SREDA 19. OKTOBRA

12.00: Plošče ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Plošče ■ 14.00: Napovedi ■ 18.00: Mladinska ura ■ 18.30: Plošče ■ 18.40: Pravna ura ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Uvod v opero ■ 20.00: Prenos opere iz Ljubljane ■ Konec ob 23. uri.

...dokler ni videla njene tovarišice v Radion beli obleki!

Tudi drugi ljudje gotovo vidijo razloček. Kako neprijetno je to! Da se ji je moglo kaj takega pripetiti pri dolgoletnih skušnjah v pranju! S čim je samo oprana ta obleka, da je tako bleščeče bela?

Seveda z Radionom! Kar z navadnimi pralnimi sredstvi ni mogoče - odpraviti iz tkanine vse nesnage - to napravi Radion s kisikovimi mehurčki. Pri kuhanju pronicajo skozi perilo tako temeljito, da izgine tudi zadnja sled nesnage. Zaradi tega je z Radionom oprano perilo tako čudovito belo, kakor nobeno drugo perilo: Radion belo.

SCHICHTOV RADION

NI ČISTEJŠE BELINE OD RADION BELINE

Svečanostno oblečena — svečanostno razpoložena, lepa in negovana!

Poceni boste kupovali vse kar potrebujete, ako zahtevate naš brezplačni katalog

Kastner & Öhler

POZOR GOSPODINJE!

Najceneje ste postreženi s KURIVOM pri tvrdki RUDOLF VELEPIČ trgovina s kurivom LJUBLJANA VII. Sv. Jerneja cesta 25

TELEFON 27-08

Ravno tam se dobijo popolnoma nove plošče svetovno znane znamke HOMOCORD CENA DIN 15·—

Da bo vsa družina vesela, je treba samo kupiti »Družinski tednik«!

FR. P. ZAJEC

IZPRAŠAN OPTIK IN URAR

LJUBLJANA - STARI TRG 9

Velika izbira vsakovrstnih naočnikov, povečevalnih stekel, daljnogledov, toplomerov, barometrov, barotermometrov, hygrometrov itd. - Raznovrstne ure, zlatnina in srebrnina. - Cenik brezplačno

MALI OGLASI

2500 DINARJEV potrebujete, da zaslužite mesečno 1000 dinarjev doma. Postranski zaslužek. Pišite: »ANOS« Maribor, Orožnova.

VDOVA srednjih let si želi dopisovati z iskrenim osamljenim gospodom. Dopise pod šifro »Zima«.

Dežne plašče

HUBERTUS, TRENCHCOATI, OBLEKE itd. si nabavite najboljše in najceneje pri

Preskerju

Ljubljana, Sv. Petra c. 14

Izdaja za konsorcij »Družinskega tednika« K. Bratuša, novinar; odgovarja Hugo Kern, novinar; tiska tiskarna Merkur d. d. v Ljubljani; za tiskarno odgovarja O. Mihalek — vsi v Ljubljani.